3647
հայերէն

B 2000

1608.142

№ 3152 3647-Ա

ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ

Պատարագին Հայոց.

LYTVRGIA ARMENA.

ROMÆ,
Typis Sacræ Congregationis de Propaganda Fide,
MDCLXXVII.

1677.

264 1608·ut

Սրբ ՚հր Յոհան Ոսկեբերան հեղինակ աստուածաբանութե
տիեզերական պատարագաց ... ամ. ...

5289-56

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ–Арм.ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ՕՐԷՆՔ ԱՐԿԱՆԵԼՈՅ ՍՊԱՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ:

Յորժամ կամիցին քահանայն պատարագ մատուցանել. պճնուն այսպէս խոնարհդաբար զգեստաւորել.

Մտցէ յաւանդատունն, հանդերձ սարկաւագօքն, ուր զգեստքն են պատարագին: Եւ զգեցեալ պաշտամնէիցն ըստ իւրաքանչիւր աստիճանի. ասասցեն առաջ սաղմոս:

Քահանայք քո զգեցցին զարդ: Փոխ:
Յիշեա տր զդաւիթ, և զամ:

Մաւն առ տուն ամենեքեան:

Եւ քարոզեսցէ սարկաւագն:

Ի նուիրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ՚ի տէ, զի զողորմութեան զշնորհս իւր, առաքեսցէ ՚ի մեզ մեր: Ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Եւ ասասցեն երկոտասան: տր ողորմեա:

ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅՆ ԱՍԱՍՑԷ ԶԱՂՕԹՍ:

Որ զգեցեալ ես զլոյս որպէս զհանդերձ, տր մեր յս քս. անճառելի խոնարհութեամբ ՚ի յերկիր երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար: Որ եղեր քահանայ յաւետ յաւիտենից ըստ կարգին Մելքիսեդեկի, և պարդաւորեցեր զեկեղեցի քո սբ: Տր ամենակալ որ պարգևեցեր մեզ զնոյն երկնային հանդերձ զգենուլ. արժանի արա և զիս ՚ի ժամուս յայսմիկ զանպիտանս ծառայս քո, որ համարձակիմ և մերձենամ ՚ի նոյն հոգևոր պաշտօն փառաց քոց: Որպէս զի զամենայն ամբարշտութիւնս մերկացայց, որք են հանդերձք պղծութեան, և զարդարեցայց լուսով քով. Ընկեա յինէն զչարիս իմ. և թօթափեա զյանցանս իմ, որպէս զի արժանի եղէց հանդերձելոյ լուսոյդ առ ՚ի քէն: Շնորհեա ինձ քահանայական փառօք մտանել ՚ի պաշտօն սրբութեանց քոց, ընդ այնոսիկ, որք անմեղութեամբ պահեցին զպատուիրանս քո: Զի և ես պատրաստ գտայց երկնաւոր առագաստին, ընդ իմաստուն կուսանսն փառաւորել զքեզ քս, որ բարձեր զմեղս ամենեցուն. զի դու ես սրբութի անձանց մերոց: Եւ քեզ բարերարիդ. այ վայե_

լէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն.

Եւ մատուցեալ սրկաւագունքն, զգեցուցեն նմա՛ զամ հանդերձն սաղմոսելով: Եւ դնիցէ յառաջ զխոյրն ՚ի գլուխն, եւ ասասցէ:

Դիր՛ Տր սաղաւարտ փրկութեան ՚ի գլուխ իմ, պատերազմել ընդդ զօրութեան թշնամւոյն: Շնորհօք Տն մերոյ Յի Քի, որ ամ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ, եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն.

Շապիկն:

Զգեցո՛ ինձ Տր հանդերձ փրկութեան, եւ պատմուճան ուրախութեան, եւ շուրջ պատեա՛ զգեստուք փրկութեան: Շնորհօք Տն մերոյ Յի Քի:

Գօտին:

Շուրջ պատեսցէ կամար հաւատոյ զմէջս սրտի իմոյ, եւ շիջուսցէ ՚ի նմանէ զխորհուրդս աղտեղիս: Եւ զօրութիւն շնորհաց քոց յամ ժամ բնակեսցէ ՚ի նմա՛: Շնորհօք Տն մերոյ Յի Քի:

Բազպանն:

Տուր Տր զօրութիւն ձեռաց իմոց, եւ լուա՛ զամ աղտեղութիւնս իմ, որպ զի կարող լինիցիմ պաշտօնաւորել քեզ անարատութեամբ հոգւոյ եւ մարմնոյ: Շնորհօք Տն մերոյ Յի Քի:

Ուրարն.

Զգեցո՛ Տր պարանոցի իմոյ զարդարութիւն, եւ սրբեա՛ զսիրտ իմ յամ աղտեղութենէ մեղաց: Շնորհօք Տն մերոյ Յի Քի:

Նափորտն, որ է շուրջառն:

Տր ողորմութեամբ քով զգեցո՛ ինձ զգեստ պայծառ, եւ պահպանեա՛ ընդդէմ ներգործութեան չարին, զի արժանի եղէց փառաւորել զքո փառաւորեալ անունդ: Շնորհօք Տն մերոյ Յի Քի:

Ցնծասցէ անձն իմ ՚ի Տր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան, եւ պատմուճան ուրախութեան: Իբրեւ փեսայի եդ ինձ պսակ, եւ որպ զհարսն զարդարեաց զարդու: Շնորհօք Տն մերոյ Յի Քի:

Եւ

Եւ յետ զգենլոյ սրբազանն զգեստուցն, ելանեն առաջի սրբոյ սեղանոյն։ Եւ լուասցեն զձեռս ։

Սաղմոս ։

Լուացից ։ փոխ ։ Ը— ատ ։

Քարոզ

Ա է զա̃ծածնյն ։

Աղօթք ։

Ընկալ տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ ա̃ծածնին անարատ ծնողի միածնի որդւոյ քոյ . Եւ աղաչանօք ա̃մ սրբոց քոց, լուր մեզ տէր եւ ողորմեա, ներեա, քաւեա, եւ թող զմեղս մեր ։

Արժանաւորեա գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ որդւոյ եւ ընդ ս̃բ Հոգւոյդ . այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից ։ Ամէն ։

Եւ ապա խոնարհեալ պատարագիչն քահանայն առաջի այլոց քահանայիցն առընթեր կացելոցն ասէ ։

Խոստովանիմ առաջի ա̃յ, եւ սրբուհւոյ ա̃ծածնին, եւ առաջի ա̃մ սրբոց, եւ առաջի ձեր հարք եւ եղբարք, զա̃մ մեղս, զոր գործեալ եմ . քանզի մեղայ խորհրդով, բանիւ, եւ գործով, եւ ա̃մ մեղօք, զոր գործեն մարդիկ, մեղայ, մեղայ։ Աղաչեմ զձեզ խնդրեցէք զթ̃ իմ ՛յա̃յ։

Պատասխանին որք մերձն են ։

Ողորմեսցի քեզ ա̃ծ հզօրն, եւ թողութի շնորհեսցէ ա̃մ յանցանաց քոց, անցելոյն, եւ այժմուս, եւ յառաջիկայէն փրկեսցէ զքեզ, եւ հաստատեսցէ ՛յա̃մ գործս բարիս, եւ հանգուսցէ զքեզ ՛ի հանգերձեալ կեանս ։ Ամէն ։

Պա—

Պատասխանեսցէ ժողովուրդն ։

Եւ զատեսցէ և զձեզ մարդասէրն Տէր , և Թողցէ զամ յանցանս ձեր , Անցէ ժամանակ ապաշխարելոյ , և գործելոյ զբարիս ։ Ողորմեսցէ և զառաջիկայ կեանս ձեր շնորհօք ամ Աստուծոյ , հզօրն և ողորմածն , և նմա փառք յաւիտեանս ։
Եւ ամէն ։

Իսկ եթէ եպիսկոպոս ընկալ խորհրդածուն , ասասցէ զայս կանքեան և տացէ ՚ի ձեռն լանջաց և զպատուական եմիփորոնն , և եկեսցեն առընթեր ընծայորդն սեղանոյն , լուացեալ զձեռս , եւ մատուցեալ առաջի սեղանոյն , լուռ և անմռունչ ասասցէ զաղօթս առ ամ Ային յանօրինաց գործոյս ։

ԱՄԵՆԱԿԱԼ Տէր բարերար , մարդասէր Տէր բոլորից , յօրինող երևելեաց և աներևութից , փրկող և հաստատող , խնամող և խաղաղարար հօր հզօր Որդի ։ Հայցեմք բազկատարած մաղթանօք , գոչմամբ հեծութե յանդիման եղեալ քեզ ահաւորիդ , մատչիմք մեծաւ դողութ. , սաստիկ երկիւղիւ , մատուցանել նախ զքահանայս զայս պատարագ քում անզննին տէրութեդ , իբր աթոռակցի , փառակցի , և արարչակցի հայրենի անկապուտ պատուոյդ , և քննողի ծածկութե խորոց խորհրդոց անմնակատար կամաց հօրդ Եմմանուէլի , զքեզ առաքչի , փրկչի , և կենդանատուի , և արարչի ամի ։ ՚Ի ձեռն քո ծանուցաւ մեզ երկնային անձնաւորութիդ միասնական Տէրութեդ ՚յորոց մի և դու ճանաչիս անհատ ։ Քև և ՚ի ձեռն քո առաջինքն նահապետ տականի տոհմին շնորհաւեալք , տեսանողք անուանակոչեցար , զանցեալսն , և զգալոցն անպատերազմ բարբառով բանի վերապատմեցին ։ Որդի ամ քարոզեալ զքեզ մոլեկանի , որ ՚ի գնալն քո ՚ի մէջ Ջուրցն , անպարագիր զօրութե , ահեղ շքակութե տածողականաւ , թեւ ապական պաշտպանողօրէն գթասիրեալ ՚ի ծնունդս նորոգս , զաւազանին խորհուրդ ծանուցեր ։ Տոր կերպարան օրինակութե , նախ քան զկատարեցանել զլոյ մածեալ վերջնում ժամադրութ. , յօրինեցեր կարող տիրապէս զբովանդակ բնութիս ամենից բնաւից , բոլորից գոյից ։ Տմ էից յանէից ։ Քև սահմանեալն ՚ի նորոգութի յարութե Տմ եղեալքս առ ՚ի քեէն , ՚յայսմ ժամանակի , ուր է օր վերջին այսմ կենցաղոյս , և օր առաջին երկրին կենդանեաց ։ Քեզ հնազանդեցաւ միութե կամացն , ամ հօրն և սուրբ Հոգւոյն հօր անդրանիկն որդի մերոյս կերպիւ ։ Զքեզ աւետարանեաց ձայնարիտ Տմ հաւասար և համագոյ հօր և րոյ հզօրի ։ Զառ՚ի քեզ հայհոյութիւն անքաւելի քարոզեաց , և իբր զամ ծամարտից զքո հեստելոցն չարաբանական բերանն կարկեաց ։ Եւ զիւրն շնորհեաց արդարն և անարատն գտեալն Տմի ։ Որ վս մեղաց մերոց մատնեցաւ և յարեաւ վս զմեզ արդարացուցանելոյ ։ Նմա փառք ՚ի ձեռն քո , և քեզ բարեբանութի , ընդ հօրդ ամենակալի յաւիտենից յաւիտեանս . Եւ ամէն ։

Դարձեալ կրկնեսցէ ՚ի նոյն կարգ բանս , մինչև վերահայեցողութի լռութ հրաշակերտ ազդեալ յայտնեսցի աւետարանել վերատին զիրկին խաղաղութի ։

ԱՂԱՉԵՄՔ և աղերսեմք արտասուալից հառաչմամբ , ՚յամ անձնէ զփառաւորեալ արարչութիդ , անեղծ և անսահեղծ անժամանակ Որդւոյդ գթածի , որ բարեխօսդ ես վս մեր ՚յանմռունչ հեծութիս առ ողորմածն հայր ։ Որ զմեզ պահես , և զմեղուցելոյս մաքրես ,

և

և տաճարս կազմես կենդանիս և կեցուցիչ կամաց բարձրելոյդ հօր: Զի դու ազատեսցես զմեզ ՚յա̄մ անմաքուր գործոց, որք ոչ են հաճոյք քում բնակութեան: Եւ մի՛ շիջցեն առ՚ի մէնջ լուսոյդ շնորհաց փայլմունք ՚ի տեսականացս աչաց խմաստից: Այլ զի զքեզ ուսաք միանալ ՚ի մեզ ՚ի ձեռն աղօթից, և ընտիր վարուց խնկելոյ: Եւ քանզի մինչ ՚յերրորդութեանդ պատարագի, և միւսոյ ընդունելի հաճեալ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ անդրանկին քոյ: Իսկ դու ընկալցիս զմեր պաղատանս, և յարդարեսցես զմեզ օթևանս պատուկանս, ա̄մ պատրաստութեամբ, ՚ի վայելումն ճաշակման երկնաւոր գառինդ, առանց պատժոց դատապարտութեան ընդունելոցս անմահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փրկութեան: Եւ հալեսցի ՚ի հրոյս ՚յայսմանէ գայթակղութիւն մեր, որ̄ մարգարէին կենդանախարոյկ կայծականն ունելեացն մաքրութեան: Զի յայսմ ա̄մի քոյդ քարոզեսցի գթութիւն, որպէս որդւովդ ա̄յ հօրդ քաղցրութիւն: Որ զանառակ որդին մերձեցոյց ՚ի հայրենի ժառանգութեան, և զպոռնիկն յառաջեցոյց ՚ի երկնային արքայութեան արդարոցն երանութեան: Այլ յիայս, և ես մի եմ ՚ի նոցանէ, և զիս ընկալ ընդ նոսին, իբր մարդասիրութեան կարօտեալ մեծի, շնորհօք քո ապրեալ, արեամբդ քո ստացեալս: Զի յայսմ ա̄մի ՚յամենայնում ծանիցի մարդասիրութիւն քո, ընդ հօր փառաւորեալ համապատուաբար, ՚ի մի կամս, և ՚ի մի իշխանութիւն գովութեան: ՚Ի ձայն: Զի քոյ է գթութիւն, և կարողութիւն մարդասիրութեան, զօրութիւն, և փառք յաւիտեանս: Ամէն:

Ապա յարուցեալ երթայ առ ընծայարան սեղանոյն, առ որ մատուցեալ նախասարկաւագն զնշխարն, զոր առեալ քահանայն դնէ ՚ի մաղզմայն, ասելով:

Յիշատակ տն̄ մերոյ յի̄ քի̄:

Եւ առեալ զգինին արկցէ խաչանիշ ՚ի սկիհն: Նոյնպէս և զսակաւիկ մի ջուր արկցէ ասելով:

Յաղագս յիշատակին փրկագործ տնօրէնութեան տն̄ այ̄, և փրկչին մերոյ յի̄ քի̄:

Եւ ասասցէ զաղօթս ՚ի ծածուկ յոհաննու ոսկեբերանի:

Ա̄ծ մեր, որ զերկնաւոր հացդ, զտր̄ մեր յս̄ քս̄, զկերակուր ա̄մ աշխարհի առաքեցեր փրկիչ, և կեցուցիչ, և բարերար, օրհնել և սրբել զմեզ: Ինքնին դու տր̄, օրհ✠նեա և այժմ զառաջադրութիւնս զայս: Ընկալ զսա ՚յերկնաւոր քո սեղանդ: Յիշեա որ̄ բարերար և մարդասէր զմատուցօղս, և զո̄ որոց մատուցանի. Եւ զմեզ անդատապարտ պահեա ՚ի քահանայագործութիւն ա̄ծային խորհրդոց քոց: Զի օ̄ր և փառաւոր է ամենապատիւ մեծ վայելչութիւն փառացդ հօր և որդւոյ, և Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Եւ սքօղեսցէ ասելով:

Տ̄ր թագաւորեաց, և այլն:

Եւ արկցէ խունկ ասելով:

ԽՈՒՆԿ մատուցանեմ առաջի քո ք̄ս բուրումն հոգեւորական: Ընկալ ՚ի սէր ՚յերկնային, և ՚յիմանալի քո մատուցարանդ ՚ի հոտ անուշից: Առաքեա առ մեզ փոխարէն զշնորհս և զպարգևս Հոգւոյդ սրբոյ: Եւ քեզ մատուցանեմք զփառս ընդ հօր և ընդ Հոգւոյդ սրբոյ.

այժմ և միշտ ; և յաւիտեանս յաւիտե_նից . Ամէն :

Եւ երիցս երկրպագեալ քահանային, համ_բուրեսցէ զսեղանն , Եւ սարկաւագն կացեալ ՚ի մէջ տաճարին , ձայնեսցէ ասելով :

Օրհնեա՛ տէր :

Եւ քահանայն ՚ի ձայն ասասցէ :

Օրհնեալ թագաւորութիւնն հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . այժմ և միշտ և յա_ւիտեանս յաւիտենից . Ամէն :

Եւ սկսցեն այլ ննջեցականքն ժամա_մուտ ըստ պատշաճի աւուրն :

Եւ յաւարտման երգոյն քարոզէ Սար_կաւագն :

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր :
Ժողովուրդն : Տէր ողորմեա՛ :
Սարկաւագն : Կեցո՛ և ողորմեա՛ :
Ժողովուրդն : Կեցո՛ տէր :
Սարկաւագն : Օրհնեա՛ տէր :

Եւ քահանայն ասասցէ զաղօթս :

Տէր Աստուած մեր , որոյ կարողու_թիւնդ անքննին է , և փառքդ անհասանելի , որոյ ողորմու_թիւնդ անչափ է , և գթութիւնդ անբաւ . Դու ըստ առատ մարդասի_րութեան քում, նայեա՛ ՚ի ժողովուրդս քո , և ՚ի տաճարս յայս սուրբ . Եւ արա ընդ մեզ , և ընդ աղօթակիցս մեր առատա_պէս զողորմութիւն քո , և զգթութիւն : Զի քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն , և պատիւ , այժմ և միշտ , և յաւիտեանս յաւիտենից . Ամէն :

Քահանայն ասասցէ խորհրդաբար :

Տէր Աստուած մեր կեցո՛ զժողովուրդս քո , և օրհնեա՛ զժառանգութիւնս քո , զլրումն եկեղեցւոյ քոյ պահեա , սրբեա՛ զսոսա՛, որք ողջունեցին սիրով զվայելչութիւն տան քոյ , Դու և զմեզ փառաւորեա՛ աստուածային զօրութեամբ քով . և մի թողուր զյուսա_ցեալս ՚ի քեզ : Զի քո է կարողութիւն և զօրութիւն , և փառք , այժմ և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից . Ամէն :

Խաղաղութիւն ամենեցուն : Ցող[...]...

Որ հաստատեաց զայս , և միաձայն մեզ ամենեցուն ուսուցեր աղօթել , և զերկուց և զերից միաձայնելոց ՚յանուն քո զխնդր_ուածս պարգևել խոստացար : Դու և այժմ զծառայից քոց խնդրուածս , առ ՚ի յօգուտն կատարեա , շնորհելով մեզ ՚յայսմ յաւիտենիս զգիտութիւն քում ճշմարտու_թեան , և ՚ի հանդերձեալն զկեանսն յաւի_տենականսն պարգևելով : Զի բարե_րար և մարդասէր ես Աստուած , և քեզ վայ_ելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ , այժմ և միշտ , և յաւիտեանս յաւիտենից . Ամէն :

Եւ ապա ասասցի շարականն ըստ պատ_շաճի աւուրն : Եւ ՚ի միջին տանն եր_թիցեն առաջի բեմին , և երկրպագ_ցեն երիցս :

Եւ քահանայն ասասցէ զաղօթս :

Տէր Աստուած մեր , որ կարգեցեր ՚յերկինս զդասս և զզօրութիւնս հրեշտակաց և հրեշտակապետաց ՚ի սպասաւորութիւն փա_ռաց քոց : Արա՛ այժմ ընդ մուտս մեր , մտանել , և սրբոց հրեշտակաց , և լինել պաշտօնակից մեզ , և փառաբանակից քում բարերարութեան : ՚Ի ձայն : Զի քո

է կարողութիւն և զօրութիւն ; և փառք յաւիտեանս : Ամէն :

Եւ համբուրեսցեն զսեղանն ; Եւ յաւարտման շարականին, գոչեսցէ Սարկաւագն :

Պռօսխումէ :

Եւ ասասցեն զերեքսրբեանն ձայնիւ :

Սուրբ Աստուած, սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ :

Եւ քահանայն զոյգ սմին ասասցէ 'ի ծածուկ զաղօթս :

Սուրբ Աստուած ; որ 'ի սուրբս հանգուցեալ ես, և երեք սրբեան ձայնիւ սերովբէք գովեն զքեզ, և քերովբէք փառաբանեն, և ամենայն երկնային զօրութիւնք քեզ երկրպագանեն : Որ 'ի չգոյէ 'ի գոյ ածեր զամենայն արարածս : Որ արարեր զմարդն ըստ պատկերի քում, և նմանութեան, և ամենայն շնորհիւ քով զարդարեցեր, և ուսուցեր խնդրել զիմաստութիւն և զգօնութիւն . և ոչ անտես արարեր զմեղուցեալս, այլ եդեր 'ի վերայ նոցա զապաշխարութիւն փրկութեան : Որ արժանի արարեր զմեզ զնուաստացեալ և զանարժան ծառայս քո, 'ի ժամուս յայսմիկ կալ առաջի փառաց սրբութեան սեղանոյ քոյ, և զօրինաւոր երկրպագութիւն և զփառաբանութիւն մատուցանել քեզ : Դու Տէր ընկալ 'ի բերանոյ մեղաւորացս զերեքսրբեան օրհնութիւնս, և պահեա զմեզ քոյին քաղցրութեամբդ : Թող մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ : Սրբեա զհոգի զմիտս և զմարմինս մեր . և շնորհեա 'ի սրբութեան պաշտել զքեզ զամենայն աւուրս կենաց մերոց . բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին, և ամենայն սրբոց քոց, որք յաւիտենից քեզ հաճոյացան : Զի սուրբ ես Տէր Աստուած մեր, և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն, և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . Ամէն :

Եւ սարկաւագն քարոզեսցէ :

Եւ ևս խաղաղութեամբ զՏէր :
Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի :

Սարկաւագն ձայնեսցէ :

Օրհնեա տէր :

Եւ քահանայն բազկատարած ասասցէ 'ի ծածուկ զաղօթս :

Տէր Աստուած մեր, զբազկատարած զաղաչանս ծառայից քոց վերընկալցիս և ողորմեսցիս, ըստ մեծի ողորմութեան քում : Զօրութիւն քո առաքեա 'ի վերայ մեր և ամենայն ժողովրդեանս, որք ակնունին առ 'ի քէն առատ ողորմութեանց : Բարձր ձայն : Զի ողորմած և մարդասէր ես, Աստուած Տէր մեր . և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն : [illegible]

Եւ քահանայն նստցի յաթոռին : Եւ սկսցեն Սաղմոս. Կց, ըստ խորհրդոյ աւուրն : Եւ ընթերցցին զգիրս մարգարէականս, և առաքելականս : Եւ զկնի ալէլու ըստ ցուցանելոյ ընթերցուածոյն : Եւ յաւարտմանն, Սարկաւագն բարձր ձայնիւ գոչեսցէ :

Օրթի .

Քահանայն դարձցի 'ի խորանէն, և խաչակնքեսցէ 'ի վերայ ժողովրդեանն, և ասասցէ

Խաղաղութի՛ւն ✠ ընդ ամենեսեան ։
Ժողովուրդ։ Եւ ընդ հոգւոյդ քում ։
Սարկաւագն։ Երկիւղածութե̃ լուարուք Սր
բ̃ոյ աւետարանիս ըստ Մատթէոսի ։
Ժողովուրդ։ Փառք քեզ տր̃ ա̃ծ մեր ։
Սարկաւագն։ Պռօսխումէ ։
Ժողովուրդ։ Ասէ Օթէօս ։

Եւ սրկ̃ն ընթեռցի զաւետարանս։ Եւ յաւարտն ասասցեն ամենեքեան ։

Փառք քեզ տր̃ ա̃ծ մեր ։

Եւ ասասցեն զհաւատամքն ։

Հաւատամք ՚ի մի ա̃ծ հայրն ամենակալ ՚յարարիչն երկնի եւ երկրի, երեւելեաց եւ աներեւութից։ Եւ ՚ի մի տր̃ յի̃ս ք̃ս, ՚յորդին ա̃յ, ծնեալն ՚յա̃յ հօրէ միածին, նախ քան զա̃մ յաւիտեանս։ Ա̃ծ ՚յա̃յ, լոյս ՚ի լուսոյ, ա̃ծ ճշմարիտ, ՚յա̃յ ճշմարտէ, ծնունդ եւ ոչ արարած, Նոյն ինքն համագոյակից հօր, որով ա̃մ ինչ եղեւ ՚յերկինս եւ ՚ի վ̃ր երկրի, երեւելիք եւ աներեւոյթք ։ Որ յաղագս մեր մարդկան, եւ վ̃ն մերոյ փրկութե̃ իջեալ ՚ի յերկնից մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ՚ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն, Հոգւով սրբով։ Որով էառ մարմին հոգի եւ միտ, եւ զա̃մ որ ինչ է ՚ի մարդ ճշմարտապէս եւ ոչ կարծեօք ։ Չարչարեցեալ, խաչեցեալ, Թաղեցեալ, ՚յերրորդ աւուր յարեալ, ելեալ ՚ի յերկինս նովին մարմնովն, նստաւ ընդ աջմէ հօր։ Գալոց է նովին մարմնովն եւ փառօք հօր ՚ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս ։ Որոյ Թագաւորութե̃ն ոչ գոյ, վախճան։ Հաւատամք եւ ՚ի սբ̃ Հոգին ՚յանեղն եւ ՚ի կատարեալն, որ ՚ի Հօրէ եւ ՚յորդւոյ բղխի ։ Որ խօսեցաւ ՚յօրէնս եւ ՚ի մարգարէս, եւ ՚յաւետարանս ։ Որ էջն ՚ի յորդանան, քարոզեաց զառաքեալսն, եւ բնակեցաւ ՚ի սուրբսն։ Հաւատամք եւ ՚ի մի միայն ՚ընդհանրական եւ ՚յառաքելական եկեղեցի ։ ՚Ի մի մկրտութի՛ւն, ՚յապաշխարութիւն, ՚ի քաւութիւն եւ ՚ի թողութիւն մեղաց ։ ՚Ի յարութիւն մեռելոց ։ Ի դատաստանամն յաւիտենից հոգւոց եւ մարմնոց ։ ՚Յ արքայութի[ւ]ն երկնից ։ Եւ ՚ի կեանսն յաւիտենականս ։

Իսկ որք ասենն էր երբեմն, յորժամ ոչ էր որդի ; կամ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր սբ̃ Հոգին ։ Կամ Թէ յոչընչէ եղեն, կամ ՚յայլմէ էութենէ ասեն լինել զորդին ա̃յ, եւ կամ զսբ̃ Հոգին ։ Եւ Թէ փոփոխելի են, կամ այլայլելի, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ եւ առաքելական եկեղեցի ։

Լուսաւորչին ։

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկրպագանելով սրբոյ երրորդութե̃ն, եւ մի ա̃ծութե̃ն հօր եւ որդւոյ, եւ հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից ։
Ժողովուրդն։ Ամէն ։

Եւ սարկաւագն քարոզեսցէ ՚ի ձայն ։

Եւ եւս խաղաղութե̃ զտր̃ աղ՚չ ։
Ժողովուրդն։ Տ̃ր ողորմեա ։
Սարկաւագն։ Եւ եւս հաւատով ։

Մինչ նոքա երգեն, քահանայն զաղօթս ասէ ՚ի ծածուկ ։

Տր̃ մեր եւ փրկիչ յի̃ս ք̃ս, որ մեծդ ես ողորմութե̃, եւ առատ պարգեւօք բարերարութե̃ քո։ Որ դու քոյին կամաւ ՚ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց, խաչի եւ մահու, յաղագս մեղաց մերոց. եւ պարգեւեցեր առատապէս զպարգեւս Հոգւոյդ սրբոյ երանեցեալ առաքելոցն ։ Հաղորդս արա եւ զմեզ տր̃, աղաչեմք
զքեզ

զքեզ ամենայնի պարգևատու , թողութեան մեղաց , և ընդունելութեան Հոգւոյդ սրբոյ : Քահանայն : Որպէս զի արժանաւորք եղի_ցուք գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն : Ժող

Խաղաղութեամբ քով Քս փրկիչ մեր , որ 'ի վեր ես քան զամ միտս և զբանս ամրա_ցո զմեզ , և աներկիւղ պահեա 'յամ չա_րէ : Հաւասարեա զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո , որք հոգւով և ճշմար_տութեամբ քեզ երկրպագանեն : Զի ամենասուրբ երրորդութեանդ վայելէ փա_ռք իշխանութիւն և պատիւ , այժմ և մի_շտ և յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :

Օրհնեալ Տր մեր Յս Քս :

Ժողովուրդն : Ամէն :

Սարկաւագն : Օրհնեա տէր :

Քահանայն : Տր Ած օրհնեսցէ ✠ զա_մենեսեան :

Սարկաւագն : Սաղմոս ասացէք :

Սրբասացութիւն ըստ խորհրդեան աւուրն :

Յետ որոյ սարկաւագն ձայնեսցէ :

Մի ոք 'յերեխայից , միոք :

Դպիրքըն եղանակեսցեն :

Մարմին տէրունական :

Եւ եղանակեսցեն :

Որք ըստ քրովբէ :

Եւ 'ի սարկաւագացն վերաբերցի սրբա_զան հացն , և օրհնութեան բաժակին իւր սեղանն :

Եւ մինչ նոքա երգեսցեն , քահանայն խոնարհեսցի առաջի սրբոյ սեղանոյս , և խորհրդաբար աղօթեսցէ 'ի ծա_ծուկ :

Ոչ ոք արժանի է 'ի կապեա_լս մարմնաւոր ախտիւք և ցանկութեամբ մատչել 'ի սեղան քո , կամ սպասաւորել արքունա_կան փառաց քոց , քանզի պաշտել զքեզ մեծ և ահաւոր երկնաւոր զօրութեանց իսկ է : Սակայն վն անչափ բարերարու_թեան քոյ , անպարագրելի բանդ Հօր եղեր մարդ , և քահանայապետ մեր երևեցար : Եւ իբր Տր ամենեցուն զայս սպասաւո_րութեան և անարիւն զենման զքահանայու_թիւն աւանդեցեր մեզ : Զի դու ես Տր Ած մեր , որ տիրես երկնաւորաց և երկրաւորաց : Որ 'ի վր քերովբէական աթոռոյ բազմիս , սերովբէից Տր , և թա_գաւոր Իղի : Որ միայն սբ ես , և 'ի սուրբս հանգուցեալ : Աղաչեմ զքեզ միայն բա_րերար , նայեաց 'յիս 'ի մեղուցեալ և 'յան_պիտան ծառայս քո , և սրբեա' զհոգի և զմիտս իմ 'յամ պղծութենէ չարին : Եւ բաւականացո զիս զօրութեամբ սբ Հոգւոյդ , որ զգեցեալեմ զքահանայական շնորհ , կալ առաջի սրբոյ սեղանոյս , և քահա_նայագործել զքո անարատ մարմինդ , և զպատուական արիւնդ : Քեզ խոնարհե_ցուցեալ զպարանոցս իմ մաղթեմ , մի դարձուցաներ զերեսս քո 'յինէն , և մի մերժեր զիս 'ի ծառայից քոց : Այլ ար_ժանի արա մատուցանել քեզ զընծայս զայս 'յինէն 'ի մեղուցեալ և 'յանարժան ծառայէս քումմէ : Զի դու ես որ մատուցանես , և մատչիս , և ընդու_նիս , և տաս , Քս Ած մեր : Եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանդերձ անսկիզբն Հարբդ , և ամենասուրբ և բարերար Հոգ_ւովդ , այժմ և միշտ , և յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :

Եւ ընծայքն վերաբերեսցեն ՚ի սեղանն ՚ի մէջ։ Եւ քահանայն խնկարկեսցէ ՚ի մէջ սեղանոյն։ Եւ լուասցէ զձեռս ասելով։ Լուացից։

Եւ քարոզեսցէ սարկաւագն։ Եւ եւս խաղաղութԵ զՏր։ Ժողովուրդն։ Տր ողորմեա։ Սարկաւագն։ Եւ եւս հաւատով։

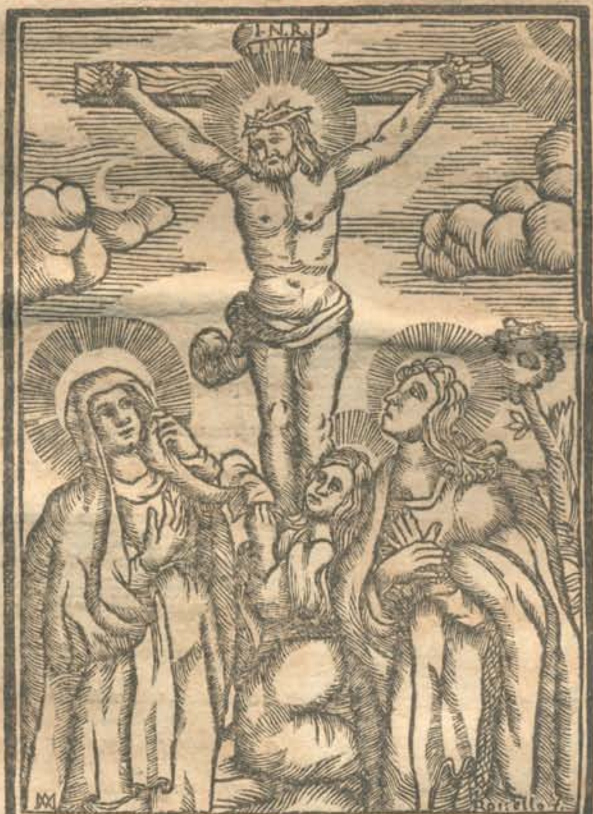

Տր և ած յս քս, որ խաչեցար վս մեր ողորմեա մեզ։

Քահանայն, թէ սարկաւագ կայցէ 'ի խոր-հրդեանն, մինչ նա զքարոզն ասիցէ համբուրեսցէ զսեղանն, և խաչակնքեալ ✠ զժողովուրդն, բաշխատարած կայցէ առաջի սեղանոյն: Եւ ասասցէ 'ի ծածուկ զաղօթս:

Տէր ած̄ զօրութեանց, և արա-րիչ ամ̄ լինելութեանց, որ 'յա-նէութենէ զբնաւս 'ի ցուցակա-թիւն ածեալ գոյացուցեր: Որ և զմեր հողեղէն բնութիւս, այսպէս ահաւոր և անպատում խորհրդոյ կար-գեցեր սպասաւորս: Դու տէր, որում պատարագեմք զպատարագիս; Ընկալ առ ի մէնջ զառաջադրութիւս զայս, և աւարտեա զսա 'ի խորհրդականութիւն մարմնոյ և արեան միածնի քո: Դու տուր թողութիւն մեղաց պարգևեա ճաշակողացս զհացս զայս, և զբաժակս:
'Ի ձայն: Շնորհօք և մարդասիրութբ̄ տն̄ մերոյ և փրկչին յի̄ քի̄: ընդ որում քեզ հօր միանգամայն և Հոգւոյդ սրբոյ վայե-լէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

Խաղաղութի ✠ ընդ ամենեսեան:

Ժողովուրդն: Ամէն: Եւ ընդ հոգւոյդ քում:
Սարկաւագն: Ողջոյն տուք միմեանց:
ի հռոմ փօրի ..
Եւ համբուրեսցեն զսեղանն, և զմիմ-եանս:

Ձայնեսցէ սարկաւագն:

Ահիւ կացցուք, երկիւղիւ:
Դպիրքն: Առ քեզ տր̄ ած̄:
Սարկաւագն: Պատարագ ք̄ս:
Դպիրքն: Ողորմութի և խա:

Քահանայն դարձցի և խաչակնքեսցէ ✠ 'ի վերայ ժողովրդեանն և ասասցէ:

Շնորհք, սէր, և աստուածային սրբարար զօ-րութիւն հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ եղիցի ընդ ձեզ, ընդ ամենեսեան:

Ժողովուրդն: Եւ ընդ հոգւոյդ:
Սարկաւագն: 'Ի վեր ընծայեցուք:
Դպիրքն: Ունիմք առ քեզ:
Սարկաւագն: Եւ գոհացարուք:
Դպիրքն: Արժան և իրաւ:

Քահանայն ձեռնամած աղօթեսցէ 'ի ծածուկ:

Արժան է ստուգապէս և իրաւ ամենայնորդոր փութով միշտ երկրպագանելով փառաւո-րել զքեզ հայր ամենակալ: Որ զքոյին անքննելի և արարչակից բանիւդ զանիծ-իցն բարձեր զկործն: Որ ժո-ղովուրդ ինքեան առեալ զեկեղեցին սեպ-հականեաց զհաւատացեալս 'ի քեզ: Եւ զմնելի բնութբ̄ ըստ 'ի կուսէն մարմնաւո-րութե հաճեցաւ բնակել 'ի մեզ: Եւ նոր գործ աստուածապէս ճարտարապետեալ զեր-կիրս երկին արար: Զի որում ոչ հանդուրժէին առաջի կալ զուարթնոց

զօրք,

ջոկք, զարհուրեալք 'ի փայլակնացայտ և 'յանմատոյց լուսոյ ածութեանդ, եղեալ այդպիսիդ մարդ յաղագս մերոյ փրկութեան: Շնորհեաց մեզ ընդ երկնայնոյն պարել զհոգեղէն պարս:

'Իձայն: Եւ ընդ սերովբէսն, և 'ընդ քերովբէսն միաձայն սրբասացութեամբ յօրինել նուագս, և համարձակապես գոչելով աղաղակել ընդ նոսին, և ասել: Սբ̄ սբ̄ սբ̄ տր̄ զօ:

Քահանայն բազկատարած աղօթեսցէ 'ի ծածուկ, մինչ նոքա երգեսցեն:

Սբ̄ սբ̄ սբ̄ ես ճշմարտապէս և ամենասբ̄. և ո՞վ պարծեսցի բովանդակել բանիւ զքո 'ի մեզ զանբաւ բարերարութեանդ զեղմունս: Որ և անդստին իսկ 'ի նախնումն զանկեալն ընդ մեղօք զանազան եղանակօք խնամեալ սփոփեցեր, մարգարէիւք, օրինացն տուչութեամբ, քահանայութեամբ, և ստուերակերպ երնջոցն մատուցմամբ: Իսկ 'ի վախճան աւուրցս այսոցիկ զբովանդակ իսկ զպարտեաց մերոց խզեալ զդատակնիք, ետուր մեզ զորդին քո միածին, պարտապան և պարտս, զենումն և օծեալ, գառն և երկնաւոր հաց, քահանայապետ և պատարագ: Վս̄ զի ինքն բաշխի 'ի միջի մերում միշտ անծախապէս: Վս̄ զի եղեալ հաւատարեալ և առանց ցնորից մարդ, և անշփոթ միաւորութեամբ մարմնացեալ 'յածածնէ և 'ի սբ̄ կուսէն մարիամայ. Ճանապարհորդեաց ընդ ամ̄ կիրս մարդկային կենցաղոյս առանց մեղաց: Եւ 'յաշխարհակեցոյց և 'յառիթն փրկութեան մերոյ եկեալ կամաւ 'ի խաչն:

Առեալ զհացն 'ի սբ̄, 'յածային, 'յանարատ, և 'յարարչական ձեռս իւր.

Օրհ✠նեաց գոհացաւ, եբեկ, ետ իւրոց ընտրեալ, սբ̄ և բազմեալ աշակերտացն, ասելով:

Առէք կերէք.

ԱՅՍ Է ՄԱՐՄԻՆ ԻՄ.

Որ վս̄ ձեր և բազմաց բաշխի 'ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց:

Նոյնպէս և զբաժակն առեալ.

Օրհ✠նեաց գոհացաւ, էարբ, ետ իւրոց ընտրեալ սբ̄ և բազմեալ աշակերտացն ասելով:

Արբէք 'ի սմանէ ամենեքեան:

ԱՅՍ Է ԱՐԻՒՆ ԻՄ, ՆՈՐՈՅ ՈՒԽՏԻ, ՈՐ ՅԱՌԱՋ ՁԵՐ ԵՒ ԲԱԶՄԱՑ ՀԵՂԱՆԻ 'Ի ՔԱՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ 'Ի ԹՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԵՂԱՑ:

Եւ զսոյն միշտ խոր յիշատակ առնել պատուիրեալ աւանդեաց մեզ բարերար որդին քո միածին: Եւ իջեալ 'ի ստորինս մահու մարմնովն, զոր 'ի մերմէս ընկալաւ 'յազգակցութենէ, Եւ զնիգս դժոխոցն աղարտեալ հզօրեղապէս, զքեզ միայն ծանոյց մեզ ճշմարիտ ած, զածդ կենդանեաց, և մեռելոց:

Եւ առեալ զընծայս 'ի ձեռն ասասցէ 'ի ձայն:

Եւ արդ մեք տր̄ ըստ այսմ հրամանատուութեան, յառաջբերեալ զայս խորհրդական փրկական մարմնոյ և արեան միածնի քոյ: Յիշեմք զդորա, որ վս̄ մեր զփրկագործ չարչարանսն, Զկենդանատու խաչելութիւնն, Զերեքօրեայ զթաղումն, Զերանելի յարութիւնն, Զածավայել համբարձումն, Զնստելն ընդ աջմէ քո հայր. Զահաւոր և զփառաւորեալ զմիւսանգամ գալուստն խոստովանիմք և օրհնեմք:

Եւ

Եւ դնեն զընծայսն ՚ի մէջ սեղանոյն, և ասասցէ ՚ի ձայն ։

Եւ զքոյս ՚ի քոյոցս քեզ մատուցանեմք, ըստ ամի, և յաղագս ամենեցուն ։

Յ ամի օրհնեալ ես տր̃ ։

Մինչ նոքա երգիցեն, քահանայն բաղկատարած աղօթեսցէ ՚ի ծածուկ ։

Զքեզ Զ արդարև տր̃ ածմեր գովեմք, և զքեզն գոհանամք հանապազ ։ Որ զանց արարեր զմերով անարժանութեամբ, այսպիսի ահաւոր և անպատում խորհրդոյ կարգեցեր սպասաւորս ։ Ոչ յաղագս մերոյ ինչ բարեգործութեան, յորոց յոյժ թափուր եմք, և միշտ ունայն գտանիմք հանապազ ։ Այլ ՚ի քո բազմազեղ ներողութենդ ցանկ ապաւինեալ, համարձակիմք մերձենալ ՚ի սպասաւորութիւն մարմնոյ և արեան միածնի քոյ, տն̃ մերոյ և փրկչին յի̃ քի̃ . Որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Ժ ամէն ։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն ։ Ժող̃

Սրկ̃գն ։ Այ̃ երկրպագեսցուք ։
Ժողովուրդն ։ Առաջի քո տր̃ ։

Քահանայն խոնարհեսցի, և ասասցէ ։

Երկրպագանեմք և աղաչեմք, և խնդրեմք ՚ի քէն բարերար Ած̃, առաքեա ՚ի մեզ, և յառաջի եդեալ ՚յընծայս ՚յայս զմշտնջենաւորակից քո, և զէակից ոք Որդիդ ։

Եւ կանգնեալ խաչակնքեսցէ զընծայսն, ասելով ՚ի ցած ։

Որով զհաց օրհ✠նեալ մարմին ճշմարտապէս արարեր տն̃ մերոյ, և փրկչին յի̃ քի̃ ։

Որով զհաց օրհ✠նեալ մարմին ճշմարտապէս արարեր տն̃ մերոյ, և փրկչին յի̃ քի̃ ։

Որով զհաց օրհ✠նեալ մարմին ճշմարտապէս արարեր տն̃ մերոյ, և փրկչին յի̃ քի̃ ։

Եւ զբաժակ օրհ✠նեալ արիւն ստուգապէս արարեր տն̃ մերոյ և փրկչին յի̃ քի̃ ։

Եւ զբաժակ օրհ✠նեալ արիւն ստուգապէս արարեր տն̃ մերոյ և փրկչին յի̃ քի̃ ։

Եւ զբաժակ օրհ✠նեալ արիւն ստուգապէս արարեր տն̃ մերոյ, և փրկչին յի̃ քի̃ ։

Որով զհաց և զգինի օրհ✠նեալ մարմին և արիւն ճշմարտապէս արարեր տն̃ մերոյ և փրկչին յի̃ քի̃ . փոխարկելով սդ̃ հոգւդ քով սրբով ։

Երեքս անգամ կնքեսցէ զաղօթս ։ Եւ սարկաւագն ՚ի ցած ։ Ժ ամէն ։ Եւ քահանայն տարածեալ զձեռս աղօթեսցէ ՚ի ծածուկ ։

Որպէս զի եղիցի սա ամենեցուն մեզ մերձեցելոցս ՚յանդատապարտութիւն, ՚ի քաւութիւն և ՚ի թողութիւն մեղաց ։

Սովաւ շնորհեա զսէր զհաստատութիւն, և զցանկալի զխաղաղութիւն ամ̃ աշխարհի. Սրբոյ եկեղեցւոյ, և ամ̃ ուղղափառ եպիսկոպոսաց, քահանայից, սարկաւագաց, թագաւորաց, աշխարհին իշխանաց, ժողովրդոց, ճանապարհորդելոց, նաւելոց, կալանելոց, վտանգելոց, աշխատելոց,

տելոց, և որք 'ի պատերազմունս բար-բարոսաց:

Սովաւ և օծով շնորհեա զբարեխառ-նութիւն, և անդոյ զպտղաբերութիւն, և ախտացելոց 'ի պէսպէս ցաւս փութա-պէս զառողջութիւն:

Սովաւ հանգո՛ զամենեսեան յառաջա-գոյն 'ի քո՛ զննջեցեալսն, զեպիսկոպո-սունս, զերիցունս, զսարկաւագունս, և զքնաւ ուխտ եկեղեցւոյ քում սրբոյ, և զամն, որք 'յաշխարհական կարգէ զայր և զկանայս, հաւատով վախճա-նեալս: Իձայն: Ընդ ոգւս և մեզ այց ա-րասցես. Բարերար ած, աղաչեմք:

Ժղվ: Յիշեա տր և ողորմեա:

Քահանայն: Եւ Ածածնին սրբոյ կուսին մարիամու, և յովհաննու մկրտչին, ստե-փաննոսի նախավկային, և ամ սրբոց, եղիցի յիշատակ 'ի մեր պատարագս աղա-չեմք:

Ժողովուրդն: Յիշեա տր և ող:

Սարկաւագն յաջակողմն սեղանոյն, ձե-ռամբ ասասցէ:

Զառաքելոց սրբոց, մարգա:

Եւ մինչ սարկաւագն զքարոզն ասիցէ, քահանայն զաղօթս սկսցի, զի միա-սին աւարտեսցեն:

Յիշեա տր և ողորմեա, և օրհնեա զսբ կաթուղիկէ և առաքելա-կան եկեղեցի քո, զոր փրկեցեր պատուական արեամբ միածնի քոյ, և ազատեցեր խաչիւն սրբով. Շնոր-հեա սմա զանշարժ խաղաղութիւն:

Յիշեա տր և ողորմեա և օրհնեա զամ ուղղափառ եպիսկոպոսունս, որք ուղիղ վարդապետութբ համառօտեն 'ի մեզ զբանն ճշմարտութե:

Զսա յետ յիշելոյն զփափն, յիշեսցի ևս առաջնորդն տեղւոյն ըստ պատ-շաճի և պատուոյն. Թէ Պատրիարք իցէ. Թէ Արքեպիսկոպոս իցէ. և Թէ Եպիսկոպոս իցէ: Բայց Կաթողիկոսն, և կամ Եպիսկոպոսն Հայոց, եթէ իցէ հերետիկոս, կամ հերձուա-ծող, ոչ երբէք և ոչ ուրեք յիշեսցի: Իսկ եթէ իցէ ուղղափառ յիշեսցի միայն 'ի թեմի և 'ի վիճակի իւրում, և ոչ եր-բէք արտաքոյ նորին:

'Ի ձայն.

Եւ ևս առաւել զսրբազան: Փ տէրն մեր: զտր այս անուն: Եւ զերջանիկ Պատ-րիարքն մեր. զտր այս անուն: Կամ զարքեպիսկոպոսն մեր. զտր այս ա-նուն: Կամ զեպիսկոպոսն մեր. զտր այս անուն: Շնորհեսցես մեզ ընդ երկայն աւուրս ուղիղ վարդապետութբ:

Եւ ապա 'ի ձախակողմն սեղանոյն քարո-զեսցէ սարկաւագն ձևով աղօթից: Զոր մի ոք մտացածին կարծելով շրջեսցէ, զի մեծին խորհրդով է ստա-ցեալ զառաջնոց օրինացն:

Գոհութի և փառաբանու:

Եւ ընդ սկսանել սարկաւագին զքա-րոզս, քահանայն զաղօթս սկսցի, զի միասին աւարտեսցեն:

Յիշեա տր և ողորմեա և օրհ-նեա զքո առաջի կացեալ ժո-ղովուրդս, և զպատարագիս մատուցօղս, և պարգևեա սոցա զպիտոյսն և օգտակարսն:

Յիշեա տր և ողորմեա և օրհնեա զուխ-տաւորս և զպտղաբերիչս եկեղեցւոյ քո սրբոյ, և որք յիշեն զաղքատս ողոր-մածութբ: Եւ հատո նց զպարգևս նց,

ըստ

ըստ ընդարձակագոյն առատութեան քո, հայրե- մարդապատնիկ տաս, եւ ՚ի հանդերձելումդ :

Յիշեա տէր եւ ողորմեա, եւ գթա ՚ի հո- գիս հանգուցելոցն, հանգո զնոսին, եւ լուսաւորեա, եւ դասաւորեա ընդ սուրբս քո յարքայութեանդ երկնից, եւ արժա- նի արա ողորմութեան քում:

Յիշեա տէր եւ զհոգի ծառայի քոյ. այս անուն : եւ ողորմեա նմա ըստ մեծի ողորմութեան քում, եւ հանգո այցելութեամբ ՚ի լոյս երեսաց քոց : Եւ եթէ կենդա- նի է : փրկեա զնա ՚յամ յորդայթից հոգւոյ եւ մարմնոյ :

Յիշեա տէր եւ զայնոսիկ, որք յանձնեցին մեզ յիշատակել յաղօթս զկենդանիս եւ զհանգուցեալս, կառավարեա զկամս հայց- մանց նոցա եւ զմերս, ընդ ուղղորդն, եւ որ լինի փրկութիւն. եւ վարձատրեա բա- րերարութեանց զանանց, եւ զերանելի բարու- թիւնդ : Եւ զտեսլ զխորհուրդս մեր տաճարացս ՚յընդունականութիւն մարմնոյ եւ արեան միածնի քոյ տն մերոյ եւ փրկչին յն քն : Ընդ որում քեզ հօր ամենա- կալի, Հանդերձ կենդանարար եւ ազա- տիչ ամենասուրբ Հոգւովդ, վայելէ փառք իշխա- նութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւի- տեանս յաւիտենից . Ամէն :

Քահանայն դարձեալ, եւ խաչակնքեալ զժողովուրդն, առեալ զբուրվառ :

Եւ եղիցի ողորմութիւն մեծին այ, եւ փրկչին մերոյ յն քն ☩ . ընդ ձեզ, ընդ ամենեսեան :

Ժողովուրդն : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Սարկաւագն : Եւ եւս խաղաղութեան :

Ժողովուրդն : Տր ողորմեա :

Սրկն : Ամենայն սրբովք զորս :

Եւ անդէն ՚ի նոյն բարոքութեան քահանայն բազկատարած խորհրդաբար աղօ- թեսցէ ՚ի ծածուկ :

Ած ճշմարտութեան, եւ հայր ո- ղորմութեան գոհանամք զքէն . որ ՚ի վեր քան զերանելի նա- հապետսն, զմեր պարտաւո- րեցելոցս առաւել մեծարեցեր զբնու- թիւն : Զի նոցա տր կոչեցար, իսկ մեզ հայր հաճեցար անուանել գթալով : Եւ այժմ տէր աղաչեմք զքեզ, զայսպիսի առ ՚ի քէն զնորոգ, եւ զպատուական անուա- նադրութիւնս շնորհ, որ ըստ օրէ պայ- ծառացուցեալ ծաղկեցո ՚ի մէջ եկեղեց- ւոյ քում սրբոյ :

՚Ի ձայն :

Եւ տուր մեզ համարձակաձայն բա- բառով բանալ զբերանս մեր, կարդալ զքեզ երկնաւոր հայր, երգել եւ ասել :

Եւ ժողովուրդն բազկատարած եղա- նակեսցեն :

Հայր մեր, որ ՚յերկինս :

Եւ մինչ նոքա երգեսցեն քահանայն աղօ- թեսցէ ՚ի ծածուկ :

Տէր տերանց ; այ աստուածոց ; թագաւոր յաւիտենական ; ա- րարիչ ամ արարածոց ; հայր տն մերոյ յն քն, մի տար զմեզ ՚ի փորձութիւն, այլ փրկեա ՚ի չարէ, եւ ապրե- ցո ՚ի փորձութենէ : ՚Ի ձայն :

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս : Ամէն :

Քահանայն : Խաղաղութիւն ընդ ☩ ա- մենեսեան :

Ժողովուրդն : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Սարկաւագն : Այ երկրպագեսցուք :

Ժողովուրդն : Առ քո տր :

Քահանայն խոնարհեսցի եւ ամենայն ժողովուրդն ընդ նմա 'ի վայր, եւ քահանայն աղօթեսցէ 'ի ծածուկ:

Որ աղբիւր գես կենաց, եւ բղխումն ողորմութեան Աստուծոյ, ողորմեա ժողովրդեանս, որք խոնարհեալ երկրպագանեն ամենազօրութեանդ քո, Պահեա զսոսա ամբողջս, տպաւորեա յոգւոջ սոցա զձեւ մարմնոյ ցուցակն առ 'ի ժառանգութիւն եւ 'ի վիճակ հանդերձելոցդ բարեաց:

'Ի ձայն:

Քրիստոսիւ Յիսուսիւ Տէր մերով, ընդ որում քեզ Հոգւոյդ սրբոյ եւ Հօր ամենակալի վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

Եւ քահանայն առեալ զսուրբ հացն 'ի ձեռն, Սարկաւագն ձայնեսցէ բարձր:

Պրոսխումէ:

Եւ քահանայն բարձրացուսցէ անխներն ժողովրդեանն եւ ասասցէ:

'Ի սրբութիւն սրբոց:
Ժողովուրդն բարձր ձայնիւ:
Միայն սուրբ, միայն Տէր, Յիսուս Քրիստոս, 'ի փառս Աստուծոյ Հօր: Ամէն:
Քահանայն: Օրհնեալ Հայր սուրբ ճշմարիտ:
Ժողովուրդն: Ամէն:
Քահանայն: Օրհնեալ Որդին սուրբ ճշմարիտ:
Ժողովուրդն: Ամէն:
Քահանայն: Օրհնեալ Հոգին սուրբ ճշմարիտ:
Ժողովուրդն: Ամէն:
Քահանայն: Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ, եւ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:
Դպիրքն: Հայր մեր, որ 'ի:

Եւ մինչ 'նք երգիցեն զսա, քահանայն խոնարհեսցի, եւ աղօթեսցէ 'ի ծածուկ:

Նայեաց Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս 'ի յերկնից 'ի սրբութենէ քումմէ, եւ յաթոռոյ փառաց թագաւորութեան քոյ: Եկ 'ի սրբել եւ 'ի կեցուցանել զմեզ, որ ընդ Հօր նստիս, եւ աստ պատարագիս.
Արժանի արա տալ մեզ 'յանարատ մարմնոյ քումմէ, եւ 'ի պատուական 'յարենէ. եւ 'ի ձեռն մեր ամենայն ժողովրդեանս:

Եւ զայս ասացեալ երկրպագեսցէ, եւ համբուրեսցէ զսեղանն, եւ առեալ զսուրբ մարմինն ողջ թացցէ 'յանապական արիւնն, եւ ասասցէ:

Տէր Աստուած մեր, որ կոչեցեր զմեզ 'յանուն միածնի որդւոյ քոյ քրիստոնեայս, եւ շնորհեցեր մեզ մկրտութիւն հոգեւոր աւազանաւն 'ի թողութիւն մեղաց, եւ արժանի արարեր զմեզ հաղորդել սուրբ մարմնոյ եւ արեան միածնի քոյ: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ Տէր, արա զմեզ արժանի ընդունել զսուրբ խորհուրդս զայս մեզ 'ի թողութիւն մեղաց: Եւ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ եւ սուրբ Հոգւոյդ: այժմ եւ միշտ, եւ յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

Եւ բարձրացուսցէ անխներն ժողովրդեանն, եւ ասասցէ առ նոսա բարձր:

'Ի սբ

Ինք 'ի մէջ աստուածական մարմնոյ և յարենէ տն մերոյ և փրկչին քն, ճաշակեսցուք սրբութբ, որ իջեալ 'ի յերկնից բաշխի 'ի միջի մերում։ Այն է կեանք + յոյս, յարութի, քաւութի, և թողութի մեղաց։ Սաղմոս ասացէք տն այ մերոյ, սաղմոս ասացէք երկնաւոր Թագաւորին մերոյ անմահի, որ նստի 'ի գահս քերովբէականս։

Սարկաւագն ձայնեսցէ բարձր։

Սաղմոս ասացէք տն այ։

Դպիրքն երգեսցեն։

Քն պատարագեալ բաշխի։

Մինչ նք երգեսցեն, քահանայն առցէ զմարմինն 'ի ձեռն, և համբուրեսցէ [illegible] առնելով զայս։

Զոր աւրհնութի, կամ զոր փառաւորութի 'ի մէնջ հայցես և բաժանես առատացուք, այլ յքո զքեզ միայն աւրհնեմք, հանդերձ հարբդ և ամենասբ Հոգւովդ. այժմ և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Դպիրքն ասասցեն։

Խոստովանիմ և հաւատամ, զի դու ես քն որդի այ, որ բարձեր զմեղս աշխարհի։

Եւ բեկեալ արկցէ 'ի բաժակն արեանն, ասելով։

Լրումն Հոգւոյն սրբոյ։

Եւ տայ առեալ զմի մասն 'ի ձեռն իւր ասասցէ 'ի ծածուկ աղաւթս և զգոհութբ առ հայր։

Հայր սբ, որ անուանեցեր զմեզ անուանակցութեամբ միածնի քոյ, և լուսաւորեցեր մկրտութբ հոգևոր աւազանին։ Արժանի արա ընդունել զսբ խորհուրդս զայս մեզ 'ի մեղաց թողութի։ Տպաւորեա 'ի մեզ զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ, որպէս 'ի մէջ առաքելոցն, որք ճաշակեցին, և եղեն մաքրիչք ամ աշխարհի։ Եւ արդ տր հայր բարերար, զհաղորդութիս զայս մատուցեալ ճաշակմամբ երեկոյին աշակերտացն, բառնալով զխաւար մեղաց իմոց։ Մի հայեր 'յանարժանութիս իմ, և մի արգելուր զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ. Այլ ըստ անբաւ մարդասիրութե քոյ, պարգևեա զամ քաւիչ մեղաց լուծիչ յանցանաց։ Որպէս խոստացաւ և ասաց տր մեր յս քս, թէ որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, կեցցէ յաւիտեան։ Արդ արա զսա մեզ 'ի քաւութի, զի որք կերիցեն և արբցեն 'ի սմանէ, հանցեն զաւրհնութի և զփառս հաւր և որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Խաղաղութի + ընդ ամենեսեան։

Գոհանամ զքեն քս թագաւոր, որ արժանի արարեր զիս զանարժանս հաղորդել սբ մարմնոյ և արեան քոյ։ Եւ այժմ տր աղաչեմ զքեզ, մի լիցի սա ինձ 'ի դատապարտութի, այլ 'ի քաւութի և 'ի թողութի մեղաց, յառողջութի հոգւոյ և մարմնոյ, և 'ի կատարումն ամ գործոց առաքինութե։ Որ միշտ սրբեսցէ սա զշունչս իմ, զհոգի և զմարմին իմ, և արասցէ զիս տաճար և բնակարան ամենասբ Երրորդութեդ։ Զի ընդ սբս քո արժանի եղէց փառաւորել զքեզ ընդ հաւր և ընդ սբոյ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

1885= 7241 5989-58
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Гос. Библиотека ՀԱՍՌ-Арм ССР

Յաղաւթս ուղեւորաց:

Գոհանամ և մեծացուցանեմ, և փառաւորեմ զքեզ տր ած իմ; զի զիս զանարժանս ար_ ժանացուցեր յաւուրս յայսմիկ հաղորդակից լինել ածային և սոսկալի խորհրդոյ քո, անարատ մարմնոյդ և պատուական արեանդ: Վս այսորիկ ըղ_ ձամ 'ի բարեխօսութի ունելով, աղաչեմ 'յամ աւուրս և 'ի ժամանակս կենաց իմոց, ընդ սրբութե քո պահեա զիս: Ուղղե յիշելով զբարերարութիւնս քո, և կենդանի լինել ընդ քեզ, որ վս մեր չարչարեցար և մեռար և յարեար:

Մի մերժեսցի տր իմ և ած խորտա_ կեցն, կոչելով անձին իմոյ պատուական արեամբդ քով: Ամենակալդ մաքրեա զիս սուրբ 'յամ մեղաւորութե գործոց իմոց, որ միայն ես անմեղ: Ամրացո զկեանս իմ տր 'յամ փորձութե, և զպատերազ_ մօղն իմ դարձո յետս պարտեալ և ամաչեցեալ, որչափ յառնէ 'ի վր իմ: Ամ_ րացո զգնացս մտաց և լեզուի իմոյ, և զամ ճանապարհս մարմնոյ իմոյ: Լեր հանապազորդ ընդ իս, բաց անսուտ խոստմանց քոց, թէ որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, նա յիս բնա_ կեսցէ և ես 'ի նմա: Ո ու տացեր մար_ դասէր; կացո զբանս ածային անլու_ ծանելի հրամանաց քոց: Քանզի դու ես ած ողորմութե և գթութե և մարդա_ սիրութե, և պարգևիչ ամ բարեաց, և քեզ վայելէ փառք հանդերձ Հարբ և ամենասբ Հոգւովդ, այժմ և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն: [illegible]

Եւ ապա մնացորդեսցէ զինքն, և խնդրեսցէ 'ի ճշմարտէն ած զպէսպէս հայցուածս անձին իւրոյ և ժողովրդեան և աշխար_ հի. և Թողութի խնդրեսցէ իւրոց ննջեցելոցն Թշնամեաց և ատելեաց: Եւ անդէն ահիւ և դողութբ ճաշա_ կեսցէ 'ի մարմնոյն, և առցէ 'ի բաժա_ կէն, ասելով:

Մարմին քո անապական լիցի ✠ ինձ 'ի կեանս, և սբ արիւն քո 'ի քաւութի և 'ի Թողութի մեղաց:

Եւ Թէ տարկաւագ կայցէ, հաղորդեսցի և նա, Եւ տացէ տարկաւագն զսկիհն, և դարձցի առ ժողովուրդն ասելով բարձր:

Երկիւղիւ և հաւատով յառաջ մատիք:

Ժողովուրդն ասասցէ բարձր ձայնիւ:

Ած մեր և տր մեր երևեցաւ,

Եւ հաղորդեսցի նոր ձեռնադրեալն, բայց ոչ 'ի բեմանն, այլ 'կյառն տալով զսր_ բութիւն: Եւ ամ [illegible] ժողո_ վրդն հաղորդեսցեն: Եւ յետ հաղոր_ դելոյն խաչակնքեսցէ զժողովուրդն. և ասասցէ բարձր:

Կեցո տր ✠ զժողովուրդս քո, և օրհնեա զժառանգութիւնս քո, հովուեա և բարձրացո զսոսա յայսմհետէ մինչև յաւիտեան:

Եւ յետ հաղորդութեն երգեսցեն:

Լցաք 'ի բարութեց քոց:

Քահանայն:

Գոհանամք զքէն Հայր ամենա_ կալ, որ պատրաստեցեր մեզ նաւահանգիստ սբ եկեղեցի, տաճար սրբութե, ուր փառաւորի սբ երրորդութին. Ալէլուիա:

Գոհանամք զքէն քս թագաւոր, որ պարգևեցեր մեզ կենդանութի կենարար մարմնով և արեամբդ քով սրբով. Ալէլուիա:

Գոհանամք զքէն Տէր Ճշմարիտ, որ նորոգեցեր զեկեղեցի, անարատ պահեա հաւատով Երրորդութեան ՚յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան: Ալէլուիա:

Սաղմոսաղն : Եւ ես խաղաղ : Եւ ես հաւա :

Ճաշողջաւորն : Գոհանամք զքէն :

Եւ քահանայն ասասցէ ՚ի ծածուկ:

Գոհանամք զքէն Քրիստոս, որ զայսպիսի ճաշակումն բարութեան շնորհեցեր մեզ ՚ի սրբութիւն կենդանութեան : Սոյնմբ պահեա զմեզ սուրբ և անարատ բնակեալ զմեօք քո աստուածային խնամօքդ : Հովեա զմեզ ՚յանդաստանի կամաց քոց սրբոց, և բարերարաց : Որով ամրացեալք ՚յամ բանսարկուին ընդդիմութեանց, քումդ և եթ արժանի եղիցուք լսել ձայնի, Եւ քեզ միայնոյ քաջայաղթ և ճշմարիտ հովուիդ հետևիլ, և առ ՚ի քէն ընդունել զպատրաստեալ տեղի արքայութեան երկնից : Եւ Տր մեր, և Աստուած և փրկիչ յիսուս Քրիստոս, որ ես օրհնեալ ընդ հօր, և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :

Խաղաղութիւն ✠ ընդ ամենեսեան :

Անքննելի, անհաս, երրեակ Միութեանդ, հաստիչ, ընդունող և անբաժանելի միանական մէկ Երրորդութեանդ, վայելէ փառք իշխանութիւն, և պատիւ, այժմ և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն.

Եւ Երկրպագեալ հաւաքուեսցէ զամենայնն : Եւ ՚ի ջնել ՚ի մէջ եկեղեցւոյն, ասասցէ զաղօթս : Տէր մեր և Աստուած ՚ի ծածուկ :

Տէր օրհնեա զժողովուրդ, որք օրհնեն զքեզ տէր, և որք առնես զյուսացեալսն ՚ի քեզ : Կեցո զժողովուրդս քո, և օրհնեա զժառանգութիւն քո . Զլրումն եկեղեցւոյ քոյ պահեա . Սրբեա զոսա, որք սիրեցին զվայելչութիւն տան քոյ : Դու զմեզ փառաւորեա աստուածային զօրութեամբ քով : Եւ մի թողուր զյուսացեալս ՚ի քեզ : Զխաղաղութիւն քո պարգևեա ամ աշխարհի, եկեղեցեաց, քահանայից, թագաւորաց քրիստոնէից, և զինուորեալ մանկանց նց, և ամ ժողովրդեանս : Զի ամ տուրք բարիք, և ամ պարգևք կատարեալք ՚ի վերուստ են իջեալ առ ՚ի քէն, որ ես հայր լուսոյ : Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :

Եւ ժողովուրդն ասասցեն երեք ան-գամ :

Եղիցի անուն :

Եւ քահանայն դարձցի ՚ի ժողովուրդեանն, ասելով.

Լրումն օրինաց և մարգարէից դու ես Քս փրկիչ մեր, Որ լցեր զամ հայրական տնօրէնութիւնս քո . Լցո և զմեզ Հոգւովդ քով սրբով :

Ժողովուրդն : Ամէն :

Եւ ասասցեն զսաղմոսն .

Օրհնեցից զՏր :

Եւ ընդ սաղմոսելն բաշխեսցի նշխար ժողովրդեան . ՚յաւարտմանն :

Փառք հօր Եւորդ :

Եւ բարձմանայն խաչակնքեալ զժողո-
վուրդն, և ասասցէ բարձր:

Օրհնեալ ✠ եղերուք 'ի շնորհաց Սբ
Հոգւոյն, երթայք խաղաղութբ, և Տր
եղիցի ընդ ամենեսեան: Դպ. Ամէն:

Եւ դարձցի 'յարեւելս, երկրպագցէ
առաջի սեղանոյն, և ասասցէ:

Ստ ք Տծ յս քս ողորմեաց ինձ:

Եւ մտեալ 'ի սարկաւագարանն մերկա-
ցի 'ի զգեստուցն: Եւ եկեալ առաջի
սեղանոյն, երկրպագեսցէ երիցս,
և երթայցէ խաղաղութբ:

Ակնեղէն որքոյ Աւետարանս ըստ Յո-
հաննու:

Եւ կարդայցէ զակնեղէն որքոյ աւետա-
րանն ըստ Յովհաննու, մինչև 'յայն
տեղին, ուր ասէ:

Լի շնորհիւ և ճշմարտութբ:

Վ Ե Ր Ջ:

ՍՊԱՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

պ ա տ ա ր ա գ ի.

MINISTERIVM MISSAE.

R O M Æ,

Typis Sacræ Congregationis de Propaganda Fide;

M DC LXXVII.

ԽՐԱՏՔ ՍԱՐԿԱՒԱ-ԳՈՒԹԵ ԵՒ ՈՒՊՐՈՒ-ԹԵ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ:

Ա[illegible]նօք քահանայն եւ[illegible] սարկաւա-գունս, եւ մտանէ 'ի [illegible]ատարանն, եւ սկսանի սաղմոս:

Ք. Ահանայք զս գրեցից ։ Յիշեա' տր̄ զԴաւիթ եւ զա̄մ [illegible]ն 'ի նմա ։ Եւ ասեն, փառք Հօ[illegible]յժմ եւ միշտ:

Քարոզ: Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի [illegible]է, զի զողորմութեան զշնորհսն իւր արասցէ 'ի վերայ մեր, տէրն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի: Ողորմեա մեզ տր̄ ած մեր ըստ մեծի ողորմութեան քում, ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Եւ ասէ քահանայն երկրպագութեամբ:

Տր̄ ողորմեա; Եւ ապա զաղօթքն:

Եւ սարկաւագն ասէ զպատարագաւորն, եւ ասէ:

Եւ եւս խաղաղութեան զտր̄ աղաչեսցուք:

Քահանայն: Օրհնութիւն ✠ եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Նոյնպէս եւ շարականն ասէ, եւ ուրարն, եւ գօտւոյն, եւ բազպանին, եւ շուրջառին:

'Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Եւ զայերգն երգեն:

ԽՈՐՀՈՒՐԴ խորին անհաս անսկիզբն, որ զարդարեցեր զվերին պետութիւն, 'ի պատուագասն անմատոյց լուսոյն, գերապանծ փառօք զդասս հրեղինաց:

Անճառ ահաւոր զօրութեամբ ստեղծեր զադամ պատկեր տիրական, և նազելի փառօք զգեստաւորեցեր 'ի դրախտն Եդենի տեղի բերկրանաց:

Չարչարանօք քո սբ միածնիդ նորոգեցան արարածք ամ, և վերստին մարդն անմահացաւ, զարդարեալ 'ի զգեստ անկողոպտելի:

Անձրեւածին բաժակ հրահոսան, որ հեղեր յառաքեալսն 'ի սբ վերնատունն; հեղ և 'ի մեզ Հոգիդ սբ ած, ընդ պատմուճանի քոյ զիմաստութիւն:

Տան քում վայելէ սրբութիւն, որ զգեցար զվայելչութիւն, սրբութեան փառաց ընդ մէջ քո ածեալ, պատուեա զմէջս մեր ճշմարտութեամբ:

Որ զարարչագործ բազուկս քո տարածեցեր ընդ դէմ աստեղաց, հաստատեա զբազուկս մեր կարողութեամբ, համբառնալ ձեռաց առ քեզ միջնորդել:

Ւսմամբ թագ 'ի գլուխ, պատեսցես զմիտս և զզգայարանս, խաչանիշ ուրարամբ ըստ ահարոնի, ծաղկեալ ոսկեթել 'ի զարդ խորանին:

Րամից բոլորից տիրապէս ած պետական, նախորդապատ սերովբէ զգեստաւորեցեր քում սբ խորհրդոյդ լինել սպասաւոր:

Թագաւոր երկնաւոր զեկեղեցի քո ✠ անշարժ պահեա, և զերկրպագուս անուանդ քում պահեա 'ի խաղաղութեան:

Քահանայն: Լուացեց: Սարկաւագն:
Դասս: Մուն առ տաւն զխոնխն 'ի միւն:
Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Քահանայն: Եւ զի սրբուհւոյ ածածնին տր ընկալ զաղաչանս մեր և կեցո:

Սարկաւագն: Սուրբ զածածնին և զամ սբս բարեխօս արասցուք առ հայր 'ի յերկինս, զի կամեցեալ ողորմեսցի, և գթացեալ կեցուսցէ զարարածս իւր:

Ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Քահանայն: Ընկալ տր զաղաչա:
Եւ ասէ: Խոստովանիմ առաջի այ:
Եւ մերձակայ քահանայն ասէ:
Ողորմեսցի: Քահանայն: Աղօթեսցէք և զձեզ մարդա:

Դպիրքն: Յիշեսջիր և զմեզ առաջի անմահ գառինն այ:

Քահանայն: Յիշեալ լիջիք առաջի անմահ գառինն այ:

Դպիրքն ասեն Սղմս, 99.
Հրճուեցէք. Որ ասէ: Աղաղակեցէք առ:

Քարոզ: Սբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ,

Ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Քահանայն: 'Ի մէջ տաճարիս, և առա

ջն ածընկալ սբ նշանացս և սբ տեղւոյս, խոնարհեալ երկիւղիւ երկրպագանեմք, զոր զհրաշալի և զյաղթօղ զյարութիւնդ քո փառաւորեմք : Եւ քեզ մատուցանեմք զգոհութիւն և զփառս ընդ Հօր և ընդ սբ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ, և յաւիտեանս, յաւիտենից. Ամէն :

Մտից առ : Նաւակատւոյն : Դաս :

Մտուն առ տուն զխնկն ՚ի մանն :

Մեղեդի : Օրհնեսցուք զհայր տն մերոյ ջն քն, որ արժանի արար զմեզ կալ ՚ի տեղւոջս փառաբանութե, և երգել զերգս հոգևորս : Ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա :

Քահանայն : Իյարկս սրբութե և ՚ի տեղւոջ փառաբանութե, հրեշտակաց ընակարանիս, և մարդկան քաւարանիս: Առաջի ածընկալ և պայծառացեալ սբ նշանաց, և սբ սեղանոյս, խոնարհեալ երկիւղիւ երկրպագանեմք, զոր զհրաշալի և յաղթօղ զյարութիւնդ քո փառաւորեմք : Եւ քեզ մատուցանեմք զգոհութիւն և զփառս ընդ հօր և ընդ սբ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն :

Եւ ապա ձգեն զվարագուրն, Եւ դպիրքն երգանակեն մեղեդի խորհրդական : Ելամ տաղ :

Զուարթնոց :

Բարբառ աւետեաց ձայնիւ : Կրկնէ : Գաբրիէլ գոչէր սրբուհւոյն : Առ քեզ առաքիմ մաքուր : Կրկնէ : պատրաստել տեղի տէրունեան :

Ծննդեան :

Նոր ծաղիկ այսօր բղխի յարմատոյն Եսսեայ : Եւ դուստր Դաւթի ծնանի զորդին այ :

Տնընդառաջին :

Քն փառաց Թագաւորն այսօր եկեալ ՚ի ծնծայութեան : Կատարելովն նա զօրէնս քառասնօրեայ գալստեամբ :

Ծաղկազարդին :

Այսօր երգեցեալ մանկունքն զերգ քերովբէիցն առեալ, հեթանոսական դասուց տօնակից վեհիցն եղեալ :

Յարութե :

Ես ձայն զարհուրեցուն տեսեմ, որ գոչէր ՚ի քառաթևեն : ՚Ի քառաթևեն գոչէր · Կրկնէ . Զայնառնէր ՚ի խանդարածեան : Կրկնէ :

Նորկիրակէի :

Այսօր նոր արև հարեալ, ՚ի նորահրաշ արեգակնէն . ՚ի նորահրաշ : Այսօր նոր շուշան ծաղկեալ ՚ի նորատունկ բուրաստանէն :

Համբարձման :

Այսօր անդրանիկ հօր միածին որդին, ՚յերկինս ելանայ ադամայինն կերպիւ : Նուագ ներբողից եղանակեն այսօր հոյլք հոգեղինաց երկնաւորացն խմբից :

Հոգւոյ գալստեան :

Նուագեմք Հոգւոյն նուագս վայելուչս : Վայելուչս բանիւ զարարչութեն նախ տանեմք :

Վարդավառին :

Գոհար վարդն վառ առեալ · Կրկնէ : գոհար :

գոհար ։ Ի յիշենից վաղուեցն արծենից ։ Կրինէ ։ ՚Ի յիշեհ ։ ՚Ի յիշեր ՚ի յիշ վաղուեցն պղպջեր ծաղիկ ծովային ։ պղպջեր ։

Փոխմանն ։

Այսօր գաբրիէլ հրեշտակապետն եկեալ , բերեալ զբրաբիոնն , պսակ յաղթօղ կուսին ։ Այսօր կոչելով առ բո քարիցն տէրն զտանձար բարձրեալոյն և զբնակարան Որդւոյն ։

Խաչն ։

Խաչն ՚ի կախմանամբ երևեցաւ ծաղկեալ ՚ի պարախտն ամծատուհնկ · մխիթարիչ եղեալ ախթայ , նախագուշակ հօրն ադամայ ։ Մեք ՚ի յայն փայտն եմք յուսացեալ , ՚յոր տէր յոյ բևեռեցաւ ։ և խոնարհեալ երկրպագեմք ամենակալ տէր նշանիս ։

Հրեշտակապետաց ։

Գովեստ բերկրանաց քաղցրաձայնեալ երգեմք ձեզ հրեշտակապետք, և հրեշտակաց դասմարք ։

Առաքելոց ։

Արեգակն արդար, որ ՚ի հօրէ ծագեալ ; զառաքեալսն քո անձառ շնորհօք լցեալ ։ Որաւ լուսոյ ցուցեալ հայաստանեայց ազանց, մեծն թաթէոս բարթուղիմեաւ փայլեալ ։

Մարգարէից ։

Առայեն խորոցն անձառ խորհրդածուք տէր մարգարէք · Բանիւ պատմօղք զապագայիցն յառաջագոյն զեղելութեն ։

Հայրապետաց ։

՚Ի հանդէս տօնի քոյ ըախնցեալ ցնծամք, հայր և վարդապետ տէր հայրապետ գեւորգ ։

Օրհնութեան որ ասես, մեղեդի մի ասեր ։

Ե Ր Գ ։

Ըղձարեալդ յայս , որ երջանիկ տէր քահանայ ։
Նմանեալ ահարոնի, և մովսէսեն մարգարէին ։
Այժմ, որ զգեստուցն էր յօրինօղ , զոր ահարոն միշտ զգենոյր ։
Յօրինէր զպատմուճանն , զոր ՚ի չորից կազմեալ նիւթոց ։
՚Ի կարմրոյ ՚ի կապուտոյ , ՚ի բեհեզոյ ՚ի ծիրանւոյ ։
Թել զթելն յօրինէր , կարգն առաջին էր կարկեհան ։
Եւ զօծումն զարշապարին շուրջանակի բոլորաշէն ։
Եւ յընթացս զարշապարին հնչէր երկիր , ցնծայր խորան ։
Արդ ՚ի նոյն նմանութեն քո զմեր ակէրս յօրինէ ։
Յորժամ մտցես ՚ի տէր խորանն , անդ յիշեսցես զմեր ննջեցեալսն ։
Յորժամ առնես զպատարագն , յիշեա և զիս զբազմամեղս ։
Օր և մեզ Որդւմեցի ՚ի միւսանգամ իւր գալստեանն ։
Հօրն փառք , Որդւոյն պատիւ և տէր Որդւոյն յայժմ յաւիտեան ։
Յաւիտեանս յաւիտենից քո օրհնեալ ՚ի համայնից ։

Շարական խնկարկութեն ։

ՅԱՅՍ յարկ նուիրանաց ուխտի տէրն տաճարիս , ժողովեալք աստանօր ՚ի խորհուրդ պաշտաման պաղատանաց առաջիկայ տէր պատարագիս, խնկօք անուշիւք խումբ առեալ

առեալ պալեմբ 'ի վերնայարկ սրահն խո_րանին, Ուղղութբ ընկալ զաղօթս մեր, որք բուրումն անուշահոտ խնկոց տաշ_խից և կնդնամնաց ։ և զմատուցողքս պահեա ուրբութբ միշտ և համապազ քեզ սպասաւորել ։ Բարեխօսութբ մօր քոյ և կուսի, ընկալ զաղաչանս քոց պաշտօ_նէից ։

Որ գերագոյն քան զերկինս պայծառա_ցուցեր ՙզե զեկեղեցի արեամբ քո քն, և ըստ երկնայնոցն կարգեցեր 'ի սմա զդասս առաքելոց, մարգարէից, ՙզե վարդապե_տաց ։ Այսօր ժողովեալ դասք քահա_նայից, սարկաւագաց, դպրաց և կղե_րիկոսաց խունկ մատուցանեմք առաջի քո տր 'յօրինակ ըստ հնումն զաքարի_աա ։ Ընկալ առ 'ի մէնջ զխնկանուէր մաղ_թանս, որք զպատարագն աբէլի գնոյն և զաբրահամու ։ Բարեխօսութբ վերին քո զօրաց միշտ անշարժ պահեա զաթոռ հայկազնեայց ։

Խնդա յայժ դուստր լուսոյ մայր ՙզե կաթողիկէ մանկամբ քո սիոն, զար_դարեալ պճնեա զհարսն պանծալի երկ_նանման լուսազգեստ խորանի. Զի օծեալն ած, մինն 'ի յէէն անծախապէս 'ի քեզ միշտ պատարագի, հօր 'ի հաշտութի; մեզ 'ի քաւութի բաշխէ զմարմին և զա_րիւն իւր ՙզե ։ Վն իւր կատարմանն ՙզե տնօրէնութեն, շնորհէ զթողութի կանգ_նողի տաճարիս ։

Զանապական կոյսն մարիամ ածածին խոստովանի ՙզե եկեղեցի, ուստի տեառ_նացն անմահութե, և բաժակ մեզ ուրախարար, Սուրբ օրհնութի նմա հոգևոր երգով ։

Սարկաւագն ։ Օրհնեա տէր.

Քահանայն ։ Օրհնեալ թագաւորութին հօր ։

Եւ ապա ժամամուտ ըստ պատշաճին. Եւ յետ նորեալ 'ի ճաշու ժամուն ։ Ո_րոց սրբագրութիւքն կան 'ի վերջս սպա_սաւորութեա այսորիկ ։

Սարկաւագն ։ Եւս և խաղաղութե զտր աղաչեսցուք ։ Ընկալ, կեցո, և ողորմեա ։ Օրհնեա տր ։

Քահանայն ։ Օրհնութի և փառք ։ Խաղաղու ։

Դպիրքն ։ Եւ ընդ հոգւոյդ քում ։

Սարկաւագն ։ Այ երկրպագեսցուք ։

Դպիրքն ։ Առաջի քո տր ։

Քահանայն ։ Սբ ածմէր, որոյ կարո ։

Եւ ապա փոխն և շարականն ըստ պատ_շաճի, որք և նշանակեալք 'ի ճաշուն ։ Բայց շարականքն առնին ըստ սրբագրու_թեն, որ նշանեալք 'ի վերջն սպասա_ւորութեա այսորիկ ։

Սարկաւագն ։ Օրհնեա տէր ։

Քահանայն ։ Զի քոյ է կարողութի ։

Սարկաւագն ։ Պռօսխումէ ։

Եւ ապա Սբ ած, այսպէս ։

Սբ ած, Սբ և հզօր, Սբ և անմահ ողորմեա մեզ ։

Սարկաւագն ։ Եւ ևս խաղաղութե զտր աղաչեսցուք ։

Դպիրքն ։ Տր ողորմեա ։

Սարկաւագն ։ Վս խաղաղութե ամ աշխարհի, և հաստատութե սրբոյ եկե_ղեցւոյ, զտր աղաչեսցուք ։

Դպիրքն ։ Տր ողորմեա ։

Սարկաւագն ։ Վս ամ ՙզե և ուղղափառ եպիսկոպոսաց, զտր աղաչեսցուք ։

Դպիրքն ։ Տր ողորմեա ։

Աստ յետ յերկրորդ զփակն, յիշեցն և ն առաջնորդն տեղւոյն, ըստ պատ_շաճի և սպասուոյն, թէ Պատրիարք իցէ, թէ արքեպիսկոպոս իցէ, և թէ եպիսկոպոս իցէ ։ Բայց կաթուղիկոսին յիշամ

Կամ նախնկարգեալ հայրց, եթէ եթէ հերձուածող կամ հերետիկոս, ոչ ներէք, եւ ոչ ուրեք յիշիցի: Իսկ եթէ իցէ ուղղափառ յիշիցի միայն 'ի թեմի եւ 'ի վիճակի նորա, եւ ոչ եր_ ջէք առաջնոյ նորին:

Սարկաւագն: Վասն օրհնելոյ փառացն մերոյ Տեառն, Այս Անուն: Եւ Պատրիարքին, Կամ Արքեպիսկոպոսին. Կամ Եպիսկոպոսին մերոյ տեառն, Այս Անուն: զՏէր աղաչեսցուք:

Դպիրքն. Տէր ողորմեա.

Սարկաւագն: Վասն վարդապետաց, քահանայից, սարկաւագաց, դպրաց, եւ ամենայն ուխտի մանկանց եկեղեցւոյ. զՏէր աղաչեսցուք:

Դպիրքն: Տէր ողորմեա:

Սարկաւագն: Վասն բարեպաշտ թագաւորաց եւ աստուածասէր իշխանաց, զօրաց եւ զօրավարաց նոցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Դպիրքն: Տէր ողորմեա:

Սարկաւագն: Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով 'ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Դպիրքն: Յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սարկաւագն: Եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Դպիրքն: Տէր ողորմեա:

Սարկաւագն: Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձնարարեսցուք:

Դպիրքն: Քեզ Տէր յանձնեղիցուք:

Սարկաւագն: Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քում: Ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Դպիրքն: Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Սարկաւագն: Օրհնեա տէր:

Քահանայն: Զի ողորմած եւ մարդասէր:

Դպիրքն, Ալէլուն, եւ Աւետարանն, 'ի ձայնումն գիտ:

Եւ ասասցեն զՀաւատամքն:

Հաւատամք 'ի մի Աստուած Հայր ամենակալ 'յարարիչն երկնի եւ երկրի, երեւելեաց եւ աներեւութից: Եւ 'ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս, յՈրդին Աստուծոյ, ծնեալ 'ի Աստուծոյ Հօրէ միածին. նախքան զամենայն յաւիտեանս: Աստուած 'ի Աստուծոյ, լոյս 'ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ, 'ի Աստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ եւ ոչ արարած, Նոյն ինքն համագոյակից Հօր, որով ամենայն ինչ եղեւ 'յերկինս եւ 'ի վերայ երկրի, երեւելիք եւ աներեւոյթք: Որ յաղագս մեր մարդկան, եւ վասն մերոյ փրկութեան իջեալ 'յերկնից մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս 'ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն, Հոգւով սրբով: Որով էառ մարմին հոգի եւ միտ, եւ զամենայն որ ինչ է 'ի մարդ ճշմարտապէս եւ ոչ կարծեօք: Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, 'յերրորդ աւուր յարեալ, ելեալ 'յերկինս նովին մարմնովն, նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն եւ փառօք Հօր 'ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս: Որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան: Հաւատամք եւ 'ի սուրբ Հոգին 'յանեղն եւ 'ի կատարեալն, որ 'ի Հօրէ եւ 'յՈրդւոյ բղխի: Որ խօսեցաւ 'յօրէնս եւ 'ի մարգարէս, եւ 'յաւետարանս: Որ էջն 'ի Յորդանան, քարոզեաց զառաքեալսն, եւ բնակեցաւ 'ի սուրբսն: Հաւատամք եւ 'ի մի միայն 'յընդհանրական եւ 'յառաքելական եկեղեցի: 'Ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, 'ի քաւութիւն եւ 'ի թողութիւն մեղաց: 'Ի յարութիւն մեռելոց: 'Ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց եւ մարմնոց: 'Յարքայութիւն երկնից: Եւ 'ի կեանսն յաւիտենականս:

Իսկ որք ասեն էր երբեմն, յորժամ ոչ էր Որդի; կամ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգին: Կամ թէ 'յոչէից եղեն, կամ 'յայլմէ էութենէ ասեն լինել զՈրդին Աստուծոյ, եւ կամ զսուրբ Հոգին: Եւ թէ փոփոխելի են,

են, կամ այլայլելի, զայնմխածին նորոգէ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի ։

Սարկաւագն ։ Օրհնեա՛ տէր ․
Քահանայն ։ Իսկ մեք փառաւորես ։
Սարկաւագն ։ Եւ ևս խաղաղութեան զՏր̄ աղաչեսցուք ։
Դպիրքն ։ Տր̄ ողորմեա ։

Սարկաւագն ։

Եւ ևս հաւատով աղաչեսցուք և խնդրեսցուք ՚ի տե̄ այ̄, և ի փրկչէն մերմէ յէ̄ քէ̄ ՚ի ժամ մուս պաշտաման և աղօթից ։ Զի արժանի ընդունելութեան արասցէ, լուիցէ ձայնի աղաչանաց մերոց ։ Ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց, թողցէ զյանցանս մեր, ողորմեսցի ՚ի վ̄ր մեր ։ Աղօթք մեր և խնդրուածք յամ ժամ մտցեն առաջի մեծի տէրութեան նորա ։ Եւ նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով, արդարութբ̄ վաստակել ՚ի գործս բարիս, զի զողորմութեան զշնորհան իւր առասցէ ՚ի վ̄ր մեր, տէ̄ր ամենակալ, կեցուսցէ, և ողորմեսցի ։
Դպիրքն ։ Կեցո՛ տր̄ ։
Սարկաւագն ։ Զժամ ս̄բ պատարագիս, և զառաջի կայ օրս խաղաղութբ̄ անցուցանել, հաւատով ՚ի տե̄ խնդրեսցուք ։
Դպիրքն ։ Շնորհեա տր̄ ։
Սարկաւագն ։ Զհրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց ՚ի տե̄ խնդրեսցուք ։
Դպիրքն ։ Շնորհեա՛ տր̄ ։
Սարկաւագն ։ Զքաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց, ՚ի տե̄ խնդրեսցուք ։
Դպիրքն ։ Շնորհեա՛ տր̄ ։
Սարկաւագն ։ Զսրբոյ խաչին մեծ և կարող զօրութիւն, յօգնականութիւն անձանց մերոց, ՚ի տե̄ խնդրեսցուք ։
Դպիրքն ։ Շնորհեա՛ տր̄ ։
Սարկաւագն ։ Եւ ևս և զմ՛ միաբանութեան ճշմարիտ և ս̄բ հաւատոյս մերոյ, զՏր̄ աղաչեսցուք ։
Դպիրքն ։ Տր̄ ողորմեա ։
Սարկաւագն ։ Զանձինս մեր և զմիմեանս տե̄ն այ̄ ամենակալին յանձնարարեսցուք ։
Դպիրքն ։ Քեզ տե̄ր յանձնեղիցուք ։
Սարկաւագն ։ Ողորմեաց մեզ տր̄ ա̄ծ մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քում ։ Ասասցուք ամենեքեան միաբանութբ̄ ։
Դպիրքն ։ Տր̄ ողորմեա, տր̄ ողորմեա, տր̄ ողորմեա ։
Սարկաւագն ։ Օրհնեա՛ տէր ։
Քահանայն ։ Որպէս զի արժանա ։
Դպիրքն ։ Եւ ընդ հոգւոյդ քում ։
Սարկաւագն ։ Այ̄ երկրպագեսցուք ։
Դպիրքն ։ Առաջի քո տր̄ ։
Քահանայն ։ Խաղաղութբ̄ քով քս̄ ։
Սարկաւագն ։ Օրհնեա՛ տէր ։
Քահանայն ։ Տր̄ ա̄ծ օրհնեսցէ ։

Սարկաւագն ։

Մի ոք ՚յերախայից, մի ոք ՚ի թերահաւատից, և մի ոք ՚յապաշխարողաց, և ՚յանմաքրից մերձեսցի ՚յա̄ծային խորհուրդն ։

Դպիրքն ։

Մարմին տէրունական, և արիւն փրկչական կայցէ առաջի ։ Երկնային զօրութիւնքն ՚յաներևոյթս երգեն, և ասեն անհանգիստ բարբառով, ս՛բ, ս̄բ, ս̄բ, տր̄ զօրութեանց ։

Սարկաւագն ։

Սաղմոս ասասջիք տե̄ն այ̄ մերոյ, դպիրք ձայնիւ քաղցրութբ̄ զերգս հոգևորս ։

Եւ դպիրքն եղանակեն զսրբասացութիւն, ըստ խորհրդոյ աւուրն ։

Ծննդեան , Աւետեաց , Աշտանակի :

Ի աշզմութեամբ հրեշտակաց , և զօրաց երկնաւորաց , իջեալ 'ի յերկնից ընդ միածին Թա_գաւորին : Ո րք երգէին և ասէին , սա՛ է որդին Այ : Աշ մենքեան ասասցուք , ուրախ լերուք երկինք , և ցնծասցեն հիմունք աշխարհի · զի Ածն յաւիտենական 'ի յերկրի երևեցաւ , և ընդ մարդկան շրջեցաւ , զի կեցուսցէ զանձինս մեր :

Մեծի Հինգշաբաթի :

Որ վերանստեալ 'ի կառս հրա_նեղէն քառակերպեանս ան_ճառելի բանդ Ած ; Այսօր իջեալ 'ի յերկնայնոցն վն քո արարածոցս , յանձն առեր բազմիլ ընդ աշակերտս : Ե ւ սերովբէքն և քերո_բէքն հիացեալ զարմանային . Ե ւ պե_տութիւնքն վերին զօրացն , սքանչա_ցեալ աղաղակէին ասելով սբ , սբ , սբ տր զօրութեանց :

Յինանցն :

Ուլէ որպէս տր Ած մեր , խա_չեցաւ վն մեր , Թաղեցաւ , և յարեաւ հաւատարիմ եղև աշ_խարհի, և համբարձաւ փառօք: Ե կայք ժողովուրդք զօրհնութիւն ընդ հրեշտակս երգեսցուք աստուածոյ ասելով. սբ , սբ , սբ ես տր Ած մեր :

Կիրակէի . Եկեղեցւոյ , Հրեշտակաց :

Հրեշտակային կարգաւորութե_ լցեր Ած զքո սբ զեկեղեցի : Հազարք հազարաց հրեշտա_կայեալք կան առաջի քո , և բիւրք բիւրոց հրեշտակք պաշտեն զքեզ տր : Ե ւ 'ի մարդկանէ հաճեցար ընդու_նել զօրհնութիւն , ձայնիւ խորհրդակա_նաւ , սբ , սբ , սբ տր զօրութեանց :

Մարտիրոսաց :

Մ բութն սրբոց մեծ ես , և ահաւոր , և զինուորութիւք հրեշ_տակաց օրհնեն զքեզ , և ասեն : Փ առք 'ի բարձունս Այ , և 'յեր_կիր խաղաղութի :

Պահոց . Ննջեցելոց .

Կն յիշատակի հանգուցելոցն ըն_կալ հայր սբ մարդասէր զպա_տարագս , և համարեա՛ զհոգիս նց 'ի Թիւ սրբոց քոց , 'յար_քայութեն երկնից : Մ անաւանդ զի հա_ւատով մատուցուք զպատարագս , հաշ_տեսցի Ածութիւն և հանգուսցէ զհոգիս նոցա :

Մարգարէից . Առաքելոց . Հայրապետաց :

Ամենակալ ես տր զօրութեանց , որ Թագաւորդ ես յաւիտենից , որ նստիդ 'յերկնից 'ի յերկիրս , և լոյս ծագես 'յարարածս քո , Ո ր խոնարհութեբ իջեր 'ի յերկիր , զքեզ պատարագս մատուցանեմք : Ես սբ զա_նունդ քո փառաւորեմք , տր որ պսա_կիչդ ես քոց սրբոց առաքելոց : Վն զի սքա՛ են մեզ բարեխօս տն ամենակալ 'ի քում արքայութեդ :

Եւ եԹէ հանդիսաւոր օր լինի , և զմբ խորհուրդն վերաբերել կամիցիս , այս է արարողութիւն :

Յորժամ քահանայն ասէ : Ահ_ր Ած օրհ_նեսցէ զամենեսեանդ :

Սարկաւագն ։ Սաղմոս ասասցէք տն մզ ։

Եւ Եպիսկոպոսն երգէն զսրբասացութիւնն ըստ խորհրդոյ աւուրն կանգնեալ ։

Սարկաւագն ։ Մի որ յերախայից ։
Եպիսկոպոսն ։ Մարմին տէրունական ։

Եւ դան խնկարկելով 'ի մէջ խորհրդանոցն ։

Սարկաւագն ։ Յարեւ ու եհար զխորան իւր, և ինքն ոպ̃ փեսայ, զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ ։
Եպիսկոպոսն ։ Եւ ցնծայ նա որպէս հսկայ յընթանալ զճանապարհս իւր ։
Սարկաւագն ։ Որք ըստ քրոբէիցն ։
Եպիսկոպոսն ։ Խորհրդաբար կերպարանիմք ։

Եւ դան յարևելից կողմն ։

Սարկաւագն ։ Ճանապարհ արարէք այնմ, որ նստի յերկնից երկինս ընդ արևելս ։
Եպիսկոպոսն ։ Եւ կենդանարար երրորդութեն զերեքսրբեան օրհնութիւն մատուցանեմք ․

Եւ դան 'ի հարաւակողմն ։

Սարկաւագն ․ Ած 'ի հարաւոյ եկեսցէ ; և սբ̃ն 'ի փառանայ լեռնէ ․
Եպիսկոպոսն ․ Զամ̃ զկենցաղականս 'ի բաց դնելով զհոգս ․

Եւ դան 'ի յաստիճան խորանին ․ և բարձող անհաւոր խորհրդոյն ասասցէ հանդարտութ̃բ ․

Համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր 'ի վեր, համբարձցին դրունք յաւիտենից, և մտցէ Թագաւոր փառաց ․

Եւ պատարագօղն խնկարկէ, և հարցանէ ,

Ով է սա Թագաւոր փառաց, տէր հզօր զօրութ̃բ իւրով, տէր կարօղ 'ի պատերազմի ։
Եպիսկոպոսն ։ Որպէս զի զԹագաւորն ամենեցուն ընդունիցիմք ։
Բերօղն ։ Համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր 'ի վեր, համբարձցին դրունք յաւիտենից, և մտցէ Թագաւոր փառաց ։
Քահանայն ։ Ով է սա Թագաւոր փառաց, և տէր զօրութեանց ։
Եպիսկոպոսն ։ Եւ զհրեշտակացն հանդէսապէս ընծայեալ բերեմք զկարգ ։
Բերօղն ։ Սա ինքն է Թագաւոր փառաց ։

Եւ պատարագօղն երկրպագէ ահիւ և դողութ̃բ, և առնու 'ի ձեռաց սարկաւագին ։ և խաչանշէ ✠ 'ի վր̃ ժողովրդեանն ասելով ։

Օրհնեալ եկեալ անուամբ տն ։
Եպիսկոպոսն ։ Ալէլուիա ։

Այս վերոյգրեալ վերաբերութիւն յատկապէս պատշաճի առ արքայագոյն խորհուրդն մարմնոյ և արեանն քի ։ Ուստի պարտէ առնել զնոյն արարողութն զինչ արքայագործութեան , և ոչ այս ։ Բայց որք կամին առնել ըստ սովորութն, նոքա պարտին խնկանալ և ծանուցանել ժողովրդեանն, թէ սա ընծայքն են դեռ և ս լոկ հաց և գինի, զի տակաւին ոչ են սրբագործեալք ․ Այլ̃ որոյ ոչ են դեռ և ս երկրպագելիք , այլ միայն պատուելիք ։

Այլ և որք ըստ կամին առնել զայսորութիւն զայս , ոչ պարտին ընծայիւքն խաչ_

խաչակնքել 'ի մէջ ժողովրդեան , և ոչ երկերպատանել զի դեռ և ոչ է անհա_ւատ խորհուրդ ; և ընթերցր փառաց ։

Որք ամենեքեան պարտին լինել յետ սրբադասագրութեան, այսինքն, յետ սձուէք կներէքն , և աձրէքէ 'նմանէին ։

Սարկաւագն ։

Եւ եւս հաւատով և սրբու_թեամբ կացցուք յաղօթս ա_ռաջի սրբոյ սեղանոյս այ ա_հիւ ։ Մ'ի խղճիւ և գայթակ_ղութեամբ , մի նենգութեամբ , խորամանկութեամբ , մի պատրանօք և խաբէութեամբ , մի երկմտութեամբ , և մի թերահաւատութեամբ ։ Այլ ուղիղ վարուք , պարզ մտօք , միամիտ սրտիւ , կատարեալ հաւատով , լցեալ սիրով , լի և առաւելեալ ամ գործովք բարութեան ։ Կացցուք յաղօթս ա_ռաջի սրբոյ սեղանոյս այ , և գտցուք զողորմութեան զշնորհս ։ Յաւուր յայտ_նութեան և 'ի միւսանգամ գալստեան տն մերոյ և փրկչին Յի Քի ։ Կեցուսցէ և ողոր_մեսցի ։

Դպիրքն ։ Կեցո տր , և ողորմեա ։
Սարկաւագն ։ Օրհնեա տէր ։
Քահանայն ։ Շնորհօք և մարդասիրու ։
Խաղաղութիւն ընդ ամենեսեան ։
Դպիրքն ։ Եւ ընդ հոգւոյդ քում ։
Սարկաւագն ։ Աստուծոյ երկրպագեսցուք ։
Դպիրքն ։ Առաջի քո տր ։

Սարկաւագն ։

Ողջոյն տուք միմեանց 'ի համբոյր սրբութեան , և որք ոչ էք կա_րօղք հաղորդիլ ածային խոր_հրդոյս , առ դրունս ելէք , և աղօթեցէք ։

Դպիրքն ։

Քս 'ի մէջ մեր յայտնեցաւ , որ էնն ած աստ բազմեցաւ ; Խաղաղութեան ձայն հնչե_ցաւ , մք ողջունիւս հրաման տուաւ , թշնամութիւն հեռացաւ , սէրն ընդ համօրս սփռեցաւ ։

Արդ պաշտօնեայք բարձեալ զձայն տուք օրհնութիւն 'ի մի բերան , միաբանական ածութեան , որում սրովբէքն են սրբա_բան ։

Ոմանք և զայս ասեն 'ի հնանոդեան տօնի ։

Սարկաւագն ։

Որք հաւատով կայք յան_դիման սբ սեղանոյս արքա_յական , տեսջիք բազմեալ զքս արքայն , և շուրջ պատեալ զօրք վերնական ։

Դպիրքն ։

Վերհամբառնամք զաչս ունելով , և պաղատիմք զայս ասելով , զմեղս մեր մի յիշեսցես , այլ գթութեամբ քո քաւեսցես ։ Ընդ հրեշտակացն օրհնեմք զքեզ , և ընդ սրբոց տր փառք քեզ ։

Սարկաւագն ։

Ահիւ կացցուք , երկիւղիւ կացցուք , բար_ւոք կացցուք , և նայեսցարուք զգու_շութեամբ ։
Դպիրքն ։ Առ քեզ ած ։
Սարկաւագն ։ Պատարագ քս մատչի գառն այ ։
Դպիրքն ։ Ողորմութիւն , և խաղաղու_թիւն , և պատարագ օրհնութեան ։
Սարկաւագն ։ Օրհնեա տէր ։

Քահանայն : Շնորհք սէր , և ածայ :
Դպիրքն : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Սարկաւագն :

Դռունս , դռունս ամ իմաստութեամբ և զգուշութեամբ :
'Ի վեր ընծայեցուցէք զմիտս ձեր ածային երկիւղիւ :
Դպիրքն : Ունիմք առ քեզ տր ամենակալ :
Սարկաւագն : Եւ գոհացարուք զտէ բոլորով սրտիւ :
Դպիրքն : Արժան և իրաւ :
Սարկաւագն : Օրհնեա տէր :
Քահանայն : Եւ ընդ սերոբէսն և :

Իսկ 'ի հնամնգիրն առաւօտուն ոմանք զինչ ; Արժան իրաւեն . ասեն զայս :

Սարկաւագն :

Եւ զստոյգ փրկութէ, որ միշտ ընդ ամ տեղիս գոհութի մա տուցանեմք քեզ քն : Որով և զհրաշալի զյարութիւնդ քո գովեն զօրութիւնք , սարաքն սերովբէք, և դողան քերովբէքն , և իշխանութիւնք վերին պետութեանցն պարառեալ ձայնիւ եղանակեն և ասեն :

Դպիրքն :

Սուրբ , սուրբ , սուրբ տր զօրութեանց , լի են երկինք և երկիր փառօք քո , օրհնութի 'ի բարձունս : Օրհնեալ , որ եկիր , և գալոց ես անուամբ տն , ովսաննայ 'ի բարձունս :
Սարկաւագն : Օրհնեա տէր :
Քահանայն : Առէք կերէք .
Դպիրքն : Ամէն :
Սարկաւագն : Օրհնեա տէր :

Քահանայն : Արբէք 'ի սմանէ :

Դպիրքն :

Ամէն : ՀԱՅՐ երկնաւոր , որ զորդին քո ետուր 'ի մահ վն մեր , պարտապան պարտեաց մերոց : Հեղմամբ արեան նորա , աղաչեմք զքեզ ողորմեա քո բանաւոր հօտիս :
Սարկաւագն : Օրհնեա տէր :
Քահանայն : Եւ զքոյս 'ի քոյոց :

Դպիրքն :

Յամի օրհնեալ ես տր , օրհնեմք զքեզ , գովեմք զքեզ . Գոհանամք զքեն , աղաչեմք զքեզ տր ած մեր :
Սարկաւագն : Օրհնեա տէր :
Քահանայն : Խաղաղութի ընդ ամ :
Դպիրքն : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :
Սարկաւագն : Այ երկրպագեսցուք :
Դպիրքն : Առաջի քո տր :

ՈՐԴԻ Այ , որ պատարագեալ հօր 'ի հաշտութի , հաց կենաց բաշխիս 'ի մեզ , հեղմամբ արեան քո սբ , աղաչեմք զքեզ ողորմեա քո փրկեալ հօտիս :
Սարկաւագն : Օրհնեա տէր :
Քահանայն : Որպէս զի եղիցի սա :

Դպիրքն :

ՈԳԻ Այ , որ զփառակիցն քո խորհուրդ իջեալ 'ի յերկնից կատարես 'ի ձեռս մեր , հեղմամբ արեան սորա , աղաչեմք զքեզ հանգո զհոգիս մեր ննջեցելոցն :
Սարկաւագն : Օրհնեա տէր :

Քա-

Քահանայն: Ընդ որս և մեզ այց:
Դպիրքն: Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛:
Քահանայն: Զծածունսն սրբոյ կու:
Դպիրքն: Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛:

Սարկաւագն 'ի յաջակողմն սեղանոյն ձեռնամած ասասցէ:

Առաքելոց սրբոց, մարգարէից, վարդապետաց, մարտիրոսաց, և ամ հայրապետաց սրբոց: Զառաքելագործ եպիսկոպոսաց, երիցանց, ուղղափառ սարկաւագաց, և ամ սրբոց: Եղիցի յիշատակ 'ի սբ պատարագս, աղաչեմք:
Դպիրքն: Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛:

Կիրակէից յարութեան ասա զայս:

Օրհնեալ, գովեալ, և փառաւորեալ հրաշալի, և ամենազօր յարութեանն քո երկրպագանեմք:
Դպիրքն: Փառք յարութեան քո Տէր:

'Ի տօնսն սրբոցն զայս ասա:

Սարկաւագն: Սուրբ և ամենահաճոյ, մարգարէին, կամ հայրապետին, կամ առաքելոյն, կամ. մարտիրոսին, Զայս անուն: որոյ այսօր զյիշատակն կատարեմք, Եղիցի յիշատակ 'ի սբ պատարագս աղաչեմք:
Դպիրքն: Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛:

Սարկաւագն:

Զառաջնորդացն մերոց, և զառաջին լուսաւորչացն սրբոց. Թադէոսի, և Բարդուղիմէոսի առաքելոցն, և Գրիգորի լուսաւորչին. Զարիստակեսի, Վրթանէսի, Յուսկան, և Գրիգորիսի; Ներսէսի, Սահակայ, Դանիէլի, և Խաթայ, Մեսրոպայ վարդապետին, և Գրիգորի նարեկացւոյն, և Ներսիսի կլայեցւոյն: Եւ ամ սրբոց հովուաց, և հովուապետացն հայաստանեայց:
Եղիցի յիշատակ 'ի սբ պատարագս, աղաչեմք:
Դպիրքն: Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛:

Սարկաւագն:

Միանձնացելոց սրբոց, առաքինասէր և ածուսոյց կրօնաւորացն, Պօղոսի, Անտոնի, Պօղայ, Մակարայ, Օնոփրիոսի, աբբայ Մարկոսի, Սերապիոնի, Նեղոսի, Արսենի, Եւագրի: Յոհաննիսեանց, և Սիմէոնեանց, սրբոց Ոսկեանց, և Սուքիասանց, և ամ սրբոց հարց, և աշակերտելոց նոցին ընդ տիեզերս.
Եղիցի յիշատակ 'ի սբ պատարագս, աղաչեմք:
Դպիրքն: Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛:

Սարկաւագն:

Թագաւորաց հաւատացելոց սրբոց, Աբգարու Կոստանդիանոսի, Տրդատայ, և Թէոդոսի, և ամ սբ և բարեպաշտ թագաւորաց, և ածասէր իշխանաց: Եղիցի յիշատակ 'ի սբ պատարագս, աղաչեմք:
Դպիրքն: Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛:

Սարկաւագն:

Ընդ հանուր ամ հաւատացելոց, արանց և կանանց, ծերոց և տղայոց, և ամ չափու հասակի հաւատով և սրբութբ 'ի քս ննջեցելոց: Եղիցի յիշատակ 'ի սբ պատարագս, աղաչեմք:
Դպիրքն: Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛:
Սարկաւագն: Օրհնեա՛ տէր.
Քահանայն: Եւս առաւել զսրբազան փառքն մեր:

Սարկաւագն ։

Գոհութիւն և փառաբանութիւն մատուցանեմք քեզ տր ած մեր, վն ոք և անմահ պատարագիս, որ 'ի վր սրբոյ սեղանոյս։ Զի զսա մեզ 'ի սրբութիւն կենդանութեան պարգևեսցես։ Սովաւ շնորհեա՛ զսէր, զհաստատութիւն, և զցանկալի զխաղաղութիւն ամ աշխարհի, սրբոյ եկեղեցւոյ, և ամ ուղղափառ եպիսկոպոսաց։ Եւ ևս առաւել սրբազան Փափին մերոյ տեառն, Այս անուն։ և պատուական Պատրիարգին մերոյ. Կամ, Արքեպիսկոպոսին կամ. Եպիսկոպոսին, տեառն. Այս անուան։ Եւ քահանայիս, որ զպատարագս մատուցանէ։

Յետ կաթուղիկոսին կամ եպիսկոպոսին հայոց եթէ իցէ հերետիկոս կամ հերձուածող, ոչ երբէք և ոչ ուրեք անուանիցի։ Բայց եթէ իցէ ուղղափառ անուանիցի միայն 'ի յիւրում Թեմի և վիճակին, և ոչ արտաքոյ նորին։

Եւ վն զօրութեան և յաղթութեան թագաւորաց քրիստոնէից, և իշխանացն քաղաքաշինից. Աղաչեսցուք և խնդրեսցուք և վն հոգւոցն հանգուցելոց։ Եւ ևս առաւել վն հանգուցեալ րաբունապետաց մերոց, և շինողաց ոք եկեղեցւոյս, և որք ընդ հովանեաւ սորին են հանգուցեալ։ Աղ զազատութեան եղբարց մերոց գերելոց, և շնորհ առաջի կայ ժողովրդեանս։ Հանգիստ հաւատով և սրբութբ 'ի քս կատարելոցն։ Եղիցի յիշատակ 'ի սբ պատարագս, աղաչեմք։

Դպիրքն։ Ըստ ամի և յաղագս ամենեցուն։

Սարկաւագն։ Օրհնեա՛ տէր։

Քահանայն։ Եւ եղիցի ողորմու։

Դպիրքն, Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Եւ սարկաւագն քարոզէ 'ի Թեմս ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտր աղաչեսցուք։

Դպիրքն։ Տր ողորմեա՛։

Սարկաւագն։ Աղ ամ սրբովք, զորս յիշատակեցաք, և ևս առաւելապէս, զտր աղաչեսցուք։

Դպիրքն։ Տր ողորմեա՛։

Սարկաւագն։ Վն մատուցանողաց ոք և ածային պատարագիս, որ 'ի վր սրբոյ սեղանոյս, զտր աղաչեսցուք։

Դպիրքն։ Տր ողորմեա՛։

Սարկաւագն։ Որպէս զի տր ած մեր, որ ընկալաւ զսա 'ի սբ երկնային և յիմանալի իւր մատուցարանն. և զփոխանակն առաքեսցէ առ մեզ զշնորհս և զպարգևս Հոգւոյն սրբոյ. զտր աղաչեսցուք։

Դպիրքն։ Տր ողորմեա՛։

Սարկաւագն։ Ընկալ, կեցո՛, և ողորմեա՛, և պահեա՛ զմեզ տր քոյին շնորհիւդ։

Դպիրքն։ Կեցո՛ տր և ողորմեա՛։

Սարկաւագն։ Զամենասրբուհի զածածին, զմիշտ կոյսն Մարիամ, հանդերձ ամ սրբովք յիշելով, զտր աղաչեսցուք։

Դպիրքն։ Տր ողորմեա՛։

Սարկաւագն։ Եւ ևս վն միաբանութեան ճշմարիտ և ոք հաւատոյս մերոյ զտր աղաչեսցուք։

Դպիրքն։ Տր ողորմեա՛։

Սարկաւագն։ Զանձինս մեր, և զմիմեանս տն այ ամենակալին յանձնարասցուք։

Դպիրքն։ Քեզ տր յանձն եղիցուք։

Սարկաւագն։ Ողորմեաց մեզ տր ած մեր ըստ մեծի ողորմութեան քում։ Ասասցուք ամենեքեան միաբանութբ։

Դպիրքն։ Տր ողորմեա՛, տր ողորմեա՛, տր ողորմեա՛։

Սար

Սարկաւագն: Օրհնեա տէր:
Քահանայն: Եւ տուր մեզ համարձ:

Ժողովուրդն:

ՀԱՅՐ մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո, եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցին կամք քո, որպէս յերկինս և յերկրի, զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր, և թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեք թողումք մերոց պարտապանաց, և մի տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն: այլ փրկեա 'ի չարէ:
Սարկաւագն: Օրհնեա տէր:
Քահանայն: Զի քո է արքայութիւն:
Ժողովուրդն: Եւ ընդ հոգւոյդ քում:
Սարկաւագն: Այ երկրպագեսցուք:
Ժողովուրդն: Առաջի քո տէր:

Քահանայն խոնարհի, և ամենայն ժողովուրդն խոնարհին 'ի վայր; Եւ սարկաւագն ձայնէ:

Օրհնեա տէր:
Քահանայն: Քրիստոսիւ Յիսուսիւ տէր մերով:

Եւ սարկաւագն բարձր ձայնէ:

Պռօսխումէ:
Քահանայն: 'Ի սրբութիւն սրբոց:
Ժողովուրդն: Միայն սուրբ, միայն տէր յիսուս քրիստոս, 'ի փառս Աստուծոյ հօր: Ամէն:
Սարկաւագն: Օրհնեա տէր:
Քահանայն: Օրհնեալ հայր սուրբ:
Ժողովուրդն: Ամէն:
Սարկաւագն: Օրհնեա տէր:
Քահանայն: Օրհնեալ որդին սուրբ:
Ժողովուրդն: Ամէն:
Սարկաւագն: Օրհնեա տէր:
Քահանայն: Օրհնեալ Հոգին սուրբ:
Ժողովուրդն: Ամէն:

Սարկաւագն: Օրհնեա տէր:
Քահանայն: Օրհնութիւն և փառք հօր և:
Ժողովուրդն: Ամէն: Հայր սուրբ, Որդի սուրբ, Հոգի սուրբ: Օրհնութիւն հօր և որդւոյ և սուրբ Հոգւոյն: Այժմ և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:
Սարկաւագն: Օրհնեա տէր:
Քահանայն: 'Ի սուրբ 'ի սուրբ պատուական:

Եւ խաչակնքէ քահանայն ասելով 'ի վերայ ժողովրդեանն, և քարշեն զվարագոյրն: Եւ քարոզէ սարկաւագն բարձր:

ՍԱՂՄՈՍ ասացէք տեառն Աստուծոյ մերոյ դպիրք ձայնիւ քաղցրութեան զերգս հոգևորս: Զի սմա վայելեն սաղմոսք, և օրհնութիւնք, ալէլուք և երգք հոգևորք: Պաշտօնեայք հանդերձ երգով սաղմոս ասացէք, և զտէր յերկինս օրհնեցէք:

Ժողովուրդն եղանակեն:

ՔՐԻՍՏՈՍ պատարագեալ բաշխի 'ի միջի մերում. Ալէլուիա:
Զմարմին իւր տայ մեզ կերակուր, Եւ սուրբ զարիւն իւր ցօղէ ի մեզ, ալէլուիա:
Մատիք առ տէր, և առէք զլոյս, ալէլուիա:
Ճաշակեցէք և տեսէք զի քաղցր է տէր: ալէլուիա:

Օրհնեցէք զտէր յերկինս: ալէլուիա:
Օրհնեցէք զնա 'ի բարձունս: ալէլուիա:
Օրհնեցէք զնա ամենայն հրեշտակք նորա: ալէլուիա:
Օրհնեցէք զնա ամենայն զօրութիւնք նորա: ալէլուիա:

Երկուշաբթի :

ԼՈՅՍ զուարթ և ճառագայթ հօր, ծագումն անճառ, բան և ծնունդ : Որ կանգնեցեր յեօթնեանց սեանց զեկեղեցի քո, ածեալ ՚ի սպանդ զեզն պարարակ : Շնորհեա՛ մեզ կերակրել յիմաստութենէ սեղանոյ քում : Ողորմեա՛ :

Երեքշաբթի :

ՀԱՑ կենաց և անմահութեան, ճաշակ մեզ և անճառ, սոսկալի խորհուրդ : Որ ՚ի յերկնից իջեր կենդանութիւն մարդկան : կենդանիս և կենդանարար : Պարգևեա՛ քաղցելոցս զքաղցրութիւն քում ճաշակման : Ողորմեա :

Չորեքշաբթի :

ԴՈՒՌՆ երկնից, և ճանապարհ արքայութեան, տէր երկնի, ՚ի երկնայնոցն օրհնեալ դասուց : Որ զմարմին քո, և զարիւնդ անապական բաշխեցեր առաքելոցն : Մաքրեա՛ զմեզ հաղորդել սրբութեան քում խորհրդոյ, Ողորմեա՛ :

Հինգշաբթի :

ԳԱՌՆ հօր և քահանայապետ մեզ, յանմարմնոցն գովեալ ՚ի բարձունս : Որ ՚ի վերայ խաչին պատարագեալ մարմնով հեղեր զարիւնդ ՚ի փրկութիւն : Սրբեա՛ զմեղս մեր կենարար և փրկական բաժակ քո արեամբդ : Ողորմեա՛ :

Ուրբաթ :

ՎԷՄ հոգևոր և գլուխ անկեան օծեալ, բարեբանեալ ՚ի հրեշտակաց : Որ ՚ի խաչին բացեր զկողահոս աղբիւրդ ; զանմահութեան ցօղեալ տնկեցերաց : Արբե՛ և մեզ ծարաւեցոց զբաժակ քո փրկութեան : Ողորմեա՛ :

Շաբաթ :

ԳԱՌՆ Աստուծոյ զենեալ միշտ, և կենդանին, անմեղ եկեալ ՚ի պատարագս : Որ ՚ի հաշտութիւն հօր պատարագեալ բառնաս զմեղս աշխարհի, յանմահից զօրաց փառաւորեալ : Տէր խնայեա զհոգիս հաւատով ՚ի քեզ ննջեցելոցն մերոց : Ողորմեա՛ :

Եւ քարշեն զվարագոյրն յետ : Եւ Սարկաւագն քարոզէ բարձր ձայնիւ :

Երկիւղիւ և հաւատով յառաջ մատիք :

Եւ ժողովուրդն ասեն բարձր ձայնիւ :

Դպիրքն : ԱԾ մեր և տէր մեր երևեցաւ մեզ, Օրհնեալ եկեալ անուամբ տեառն :

Քահանայն : Կեցո՛ տէր զժողովուրդս :

Դարձեալ քարշեն զվարագոյրն :

Եւ

Եւ Ողորմեաքն երգեն ։

ԼՑԱՔ 'ի բարութեանց քոց տէր, ճաշակելով զմարմին քո, եւ զարիւն ։ Փառք 'ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ ։

Որ հանապազ կերակրես զմեզ, առաքեա՛ 'ի մեզ զհոգեւոր քո զօրհնութիւն ։ Փառք 'ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ ։

Սարկաւագն ։

ԵՒ ԵՒՍ խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք.

Եւ եւս հաւատով ընկալեալք 'յածային, սբ 'յերկնային, 'յանմահ, 'յանարատ, եւ 'յանապական խորհրդոյս զտէր գոհացարուք ։

Ողորմեաքն ։

ԳՈՀԱՆԱՄՔ զքէն տէր, որ կերակրեցեր զմեզ, 'յանմահական սեղանոյ քո ։

Ողորմեաքն ։

Բաշխելով զմարմին եւ զարիւնդ 'ի փրկութն աշխարհի, եւ կեանք անձանց մերոց ։

Յետ աստանօր Ողորմեաքն երգանեն ասաղս խորհրդատուարս, մինչեւ քահանայն կատարեսցէ զկարգ աղօթիցն ։

Եւ յորժամ հաղորդեն արժանաւորքն ։ Ողորմեաքն երգեն զերգս ։

Մայր բաշխման ։

ՄԱՅՐ հաւատոյ մեծ հարսանարան.
Եւ առագաստ գերագոյնական.
Տուն փեսայից անմահական.
Որ զարդարեաց զքեզ անճառաճեան ։
Երկրորդ երկին դու հրաշական.
Փառաց 'ի փառս բարձրական.
Որ զմեզ ծնանիս լուսոյ նման.
Աւազանաւն որդեգրական ։
Բաշխես զհացդ մաքրական.
Զարիւն ըմպել տաս սոսկական.
Հանես 'ի վեր զօրաստիճան.
Յիմանալեացն անզուգական ։
Եկայք որդիք նոր սիոնի.
Մատիք առ տէր մեր սրբութբ.
Ճաշակեցէք այլեւ տեսէք.
Զի քաղցր է տէր մեր զօրութբ ։
Նա՛ բաժանեաց զյորդանան.
Որու զծով մեղաց աշխարհական.
Նոյն Յեսու մեծ զօրական.
Զքեզ տէր յն հօր եական ։
Հինն օրինակ քեզ է նման.
Որու խորանին գերադրական.
Նոյն խորտակեաց զդրունս անդնդական.
Որու դժոխոց զդրունս 'ի հիմանց ։
Հացս այս, մարմին է քո.
Բաժակս արիւն նորոյ ուխտի.
Ծածկեալ խորհուրդն մեծ յայտնի.
ԱՅԾ 'ի սմա մեզ տեսանի ։
Սա՛ է քս բանն ած.
Որ ընդ յաջմէ հօրն բազմի.
Եւ աստ 'ի մեզ պատարագի.
Բառնայ զմեղս աշխարհի ։
Այն որ օրհնեալ է յաւիտեան.
Հօր եւ Հոգւոյն միաբան.
Այժմ եւ յաւէտ, եւ յապագայն.
Եւ անսպառ միշտ յաւիտեան ։

Տաղ Ծննդեան, և Յայտնութեան:

ՈՎ զարմանալի, խորհուրդս այս մեծ յայտնեցաւ.
Արարիչն ած՟ 'ի յորդանան եկեաւ:
Կամէր մկրտել 'ի ծառայէն իւրմէ.
Զառնոյր կարապետ զմկրտիչն 'ի յանձն:
Յորդանան լեալ փախստական դառնայր.
Աղտակ առ վտակ պատգամաւոր լինէր:
Գետ մի զարհուրիր, քո արարիչն եմ ես.
Եկեալ մկրտիմ, և լուանամ զմեղս:
Յս՟ յառաջեաց ածութեն՟ 'ի ջուրն.
Հանդերձ Յովհաննու յս՟ 'ի գետն էմուտ:
Երկինք պատառեցաւ, ձայն 'ի վերուստ իջեաւ.
Ձայն հօր 'ի բարձանց, որ վկայեաց որդւոյ:
Դա է իմ որդի ընդ որ հաճեցայ.
Ողամ լսարուք որդիք մարդկան ձայնէր:
Սբ Ոգին իջեաւ աղաւնակերպ տեսլեամբ.
Յայտնեաց ցուցանէր զհաւանիլն հօր զորդի:
Արդ օրհնեալ է հայր, և համագոյ որդին.
Ոգւոյն ճշմարտի, փառք յաւիտեանս.
Ամէն:

Տաղ Յարութեան.

ԳՈՉԵՐ հրեշտակն 'ի վէմն.
Աւն՟ յարութեան յն՟.
Կանայք դուք զի զարհուրէք.
Լալով խնդրէք զկենդանին:
Րամից էիչ արարիչն.
Ազգի մարդկան ազատիչն.
Նա՛ 'ի խաչին բարձրացաւ.
Անմահն ած՟ մահացաւ:
'Ի տապանի տքնեցաւ.
Արթուն քնութե՟ն ըստացաւ.
Ած՟ և մարդ ծանուցաւ.
Մեզ փրկութե՟ն յայտնեցաւ:
Գոլեալ գնտին Պետրոսեան.
Տալ աւետիս յարութե՟.
Գալիլեայ է տահման.
Անդէն եղեալ ըստ՟ պայման:
Որ 'ի յաթոռ հօր բազմեալ.
'Ի հող մահու խոնարհեալ.
Այսօր փառօք յարուցեալ.
Մեզ կեանս անճառ պատրաստեալ:
Րամից դասուն սրբանեալ.
Առաքելոցն գովեալ.
'Ի գալիլեայ փութացեալ.
Զյս՟ տեսին յարուցեալ:

Եւ 'ի վերջ տաղին ասէ Սարկաւագն:

Օրհնեա՛ տէր:
Քահանայն: Որ օրհնես զայնոս:
Դպիրքն: Եղիցի անուն տն՟ օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան:

Երեք անգամ ասէ:

Քհանայն: Կատարութեն օրհնայ և:
Դպիրքն: Օրհնեցից զտր՟ յմ՟ ժամ, յմ՟ ժամ օրհնութի՟ նր՟ 'ի բերան իմ:
Քահանայն: Օրհնեալք եղերուք:

Եւ 'ի բաշխելն զնշխարս առ ժողովուրդն երգեն զսաղմոսն 33. Օրհնեցից զտր՟ յմ՟: մինչև 'ի վերջն: Եւ 'ի վերջն ասեն. Փառք հօր և որդւոյ, և Ոգւոյն սրբոյ. Այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, Ամէն:

Եւ

Եւ ասեն ։ Ալէլուիա Օրհն ։

Քահանայն ։ Սրբոյ աւետարանիս, որ ըստ Յովհաննու ։

Յետ յարութեան ասէ միայն յիւ ընէ ։

Քահանայն ։ Եւ ի բուն ձայնեցին ։

Դպիրքն ։ Փառք քեզ տր ած մեր ։

Սարկաւագն ։

Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր ; զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց . և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ ։ Ամենակալ տր ած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։ Տր ողորմեա՛ , Տր բ ողորմեա՛ , Տր գ ողորմեա՛ ։

Քահանայն ։

Պահպանեա զմեզ քս ած մեր, ընդ հովանեաւ սբ և պատուական խաչի քո 'ի խաղաղութեան ։ Փրկեա 'ի յերևելի և 'յաներևութ թշնամւոյն . Արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սբ հոգւոյդ ։ Այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։ Ամէն ։

Եւ արձակին խաղաղութեամբ ։

Վ Ե Ր Ջ .

CORRECTIONES OFFICII DIVINI ARMENORVM.

ՍՐԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ։

'Ի ժամագրքի՛ն , որոյ մակագրեալն է այսպէս ։

Աղօթամատոյց և Ժամագիրք.
'Ի հայրապետութեան տեառն Յակոբայ կաթուղիկոսի Սրբոյ Էջմիածնի ։

Յամստէլօտամում ։

Ի թուին Քի . 1667. Եւ հայոց 1116.
փետրուարի ամսոյ քսան ։

Սրբագրելիք են այսոքիկ ։

Ա. 'Ի յերեսն. 17. 'ի տողն . 17. 'ի մէջ Առաւօտ լուսոյն . ուր ասի . Երկուսին 'ի հօրէ բղխեալ ։
Աղաւաղեցին ։ Եւ 'յորդւոյ ։ և ասիցեն այսպէս ։
Երկուսին 'ի հօրէ և 'յորդւոյ բղխեալ և այլն ըստ կարգին ։

Բ. 'Ի յերեսն 82. 'ի մէջ Աստուածաշունչ ամենեքեանն . յետ տողին 22. որ ասի , Վ͞ն ͞սմ ͞սբ և ուղղափառ եպիսկոպոսաց զՏ͞ր աղաչեսցուք . Աղաւաղեցին ։
Վ͞ն սրբազան Փափին մերոյ տեառն ։ Ասա անուն ։ զՏ͞ր աղաչեսցուք ։
Վ͞ն Պատրիարքին մերոյ տեառն , Ասա անուն ։ Կամ . Արքեպիսկոպոսին մերոյ տեառն . Ասա անուն ։ Կամ . Եպիսկոպոսին մերոյ տեառն ։ Ասա անուն ։ զՏ͞ր աղաչեսցուք ։
Վ͞ն վարդապետաց քահանայից . և այլն , ըստ կարգին ։

Գ. Այսպէս ասիցեն եւս 'ի երեկոյեան ժամուն , և ճաշու ժամուն , և պատարագին ։ 178. և 205.

Դ. Բայց կաթուղիկոսն հայոց կամ եպիսկոպոսն . եթէ իցէ ուղղափառ անուանեսցի 'ի խորհուրդ միաձայնել եթէ մի ։ Իսկ եթէ իցէ հերետիկոս կամ հերձուածող , ոչ ուրեք և ոչ երբեք անուանեսցի ։

Ե. 'Ի յերեսն 93. 'ի տողն , 14. Եւ 'ի յերեսն 207. 'ի տողն. 21 . հետ 'ի ͞սբ ͞ածն մի՛ ասիցի . Որ յայտնեցար վ͞ն մեր ։ Կամ , Որ խաչեցար վ͞ն մեր ։ կամ որ յարեար 'ի մեռելոց կամ , որ համբարձար փառօք առ հայր կամ, որ եկիր և հանգեար յառաքեալս ։ կամ , որ եկիր 'ի փոխումն մօր քո և կուսին , կամ , որ եկիր եգալոցես , և այլք այսպիսիք թէ իցեն. Այլ ասիցի այսպէս ։ Սբ ͞ած , սբ և հզօր , սբ և անմահ , ողորմեա մեզ ։

Զ. Այսպէս ասիցի եւս 'ի ժամու ճաշուն , և 'ի պատարագում , և 'ի երեկոյին ։

Է. 'Ի յերեսն. 114. 'ի տողն. 21. 'ի մէջ մաղթանքին , որ սկսանի Վ͞ն խաչի քո պատուականի զխաղաղութիւն քո տուր մեզ Տ͞ր . մի՛ ասիցի ։ Սրբոյն Յակոբայ հայրապետին , և Մարտիրոսի ճգնաւորին ։ Այլ ասիցի , այսպէս ։ Բարեխօսութեամբ և աղօթիւք սրբոյն , կամ , սրբոյն , Ասա անուն ։ Վկայի , կամ . հայրապետի , կամ , կուսի ։ և այլն . Որոց . կամ . որոյ , այսօր է յիշատակ ։ Եւ այլն ըստ կարգին ։

Ը. 'Ի յերեսն 166. 'ի տողն 19. 'ի մէջ ժամամուտին Աստուածածին անհարսնացեալ ։ մի ասիցի ։ անհարսնացեալ ։ Այլ ասիցի այսպէս ։

պէս ։ Ածածին տէր անգիտանալ զբանն ։
և այլն ըստ կարգին ։

Ե. ՚Ի նմին. ՚ի տողն. 20. մի ասիցի, անխմանալին ։ Այլ ասիցի այսպէս ։ զԱծածին անբովանդակելին ծնար ։ Եւ այլն ըստ կարգին ։

Ժ. ՚Ի յէջն. 168. ՚ի տողն. 19. Ոգ յետ ծծասէր Թղթոյն ։ և այլն ։ Եւ ՚ի յէջն. 177. ՚ի տողն. 9. Յաշարհական ՚ի ճաշակատամարտն ։ և այլն ։

Այսուհետև երկու ժամամուտքս բոլորովին ՚ի բաց բառնիցին. և մի ասիցին ։ Այլ ՚ի տեղի նոցին, եթէ պիտոյ լինիցի, ասիցի ժամամուտն ։ ՚Ի տօնաճարի սրբոց ։ Որ կայ եդեալ ՚ի յէջն. 164. ՚ի տողն 19 ՚ի մէջ ժամամտից ։

Ժա. ՚Ի յէջն 181. ՚ի տողն 3. ՚ի մէջ Հաւատամքն ։ մի ասիցի ։ ՚ի Հայրն ամենակալ ։ Այլ ասիցի. ՚ի Հայրն ամենակալս ։ ՚Եւ այլն ըստ կարգին ։

՚Ի նմին ՚ի տողն ; 6. մի ասիցի. Ծնեալ յԱյ Հօրէ միածին. այսինքն յէութէ Հօր ։ Այլ ասիցի ։ Ծնեցեալ յԱյ Հօրէ միածին, նախքան զամ յաւիտենանս ։ Եւ այլն ըստ կարգին ։

՚Ի նմին ։ ՚ի տողն. 10. մի ասիցի. Նոյն ինքն ՚ի էութէ Հօր. Այլ ասիցի. Նոյն ինքն ՚ի համագոյակից Հօր ։ Եւ այլն ըստ կարգին ։

՚Ի նմին. ՚ի տողն. 17. մի ասիցի, Հոգւով սրբով Որով էառ զմարմին, զհոգի, և զմիտս ։ Այլ ասիցի ։ Ոգւով սրբով. Որով էառ զմարմին զհոգի, և զմիտ. և այլն ըստ կարգին ։

՚Ի նմին. ՚ի տողն. 20. մի ասիցի. չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ ։ Այլ ասիցի. չարչարեցեալ, խաչեցեալ, թաղեցեալ, յերրորդ աւուր յարեալ ։ և այլն ըստ կարգին ։

Ժբ. ՚Ի յէջն. 182. ՚ի տողն. 4. ՚ի մէջ Հաւատամքն ; Ուղղագրեսցի ։ ՚ի Հօրէ և յորդւոյ բղխի ։ Եւ ասիցի այսպէս ։ Հաւատամ և ՚ի սբ Ոգին, յանեղն և ՚ի կատարեալն, Որ ՚ի Հօրէ և յորդւոյ բղխի, որ խօսեցաւ ։ և այլն ըստ կարգին ։

՚Ի նմին. ՚ի տողն. 7. մի ասիցի, զառաքեալսն ։ Այլ ասիցի ։ զառաքելականն ։ և այլն ըստ կարգին ։

Մէջս և հանապազ թէ ՚ի ժամն թէ ՚ի պատարագն, հաւատամքն, այսպէս ասիցի.

Ժգ. ՚Ի յէջն, 184. ՚ի տողն. 14. ՚ի մէջ աղօթիցն, որ սկսանի. Սբ Տէր և փրկիչ յս քս ։ մի ասիցի. զպարգևս հոգւոյդ սրբոյ երանելի առաքելոյն ։ Այլ ասիցի. զպարգևս Ոգւոյդ սրբոյ երանեցեալ առաքելոյն. Եւ այլն ըստ կարգին ։

Ժդ. Աւ որ պարտի գիտել, թէ երկու անուանքս այսոքիկ. Հոգի, և Ոգի, զանազանին ՚ի միմեանց, զի հոգին նշանակէ զայն անմարմին գոյացութիւն ստեղծական, որ ունի բնականապէս զպահանջողութի միաւորիլ ընդ մարմնոյ, և է գոյացական կերպ նորին, որպիսի է հոգին բանական, և այլք ։

Իսկ Ոգին նշանակէ զայն գոյացութիւն անմարմին, թէ անստեղծ, և թէ ստեղծական, որ ոչ ունի բնականապէս զպահանջողութի միաւորիլ ընդ մարմնոյ, ուստի և ոչ կարէ լինել գոյացական կերպ նորին. որպիսի է երրորդ անձն այն ածային, ՚ի Հօրէ և յորդւոյ բղխեցեալն, որ կոչի Ոգի սբ, այլ ոչ հոգի սբ. Որպիսիք են և հրեշտակք, և դևք. որք են անմարմինք գոյացութիք ստեղծականք, որք կոչին Ոգիք, այլ ոչ հոգիք. զի ոչ ունին զբնական պահանջողութի միաւորիլ ընդ մարմնոյ.

Վն որոյ ոչ ուրեք և ոչ երբեք պարտէ գրել կամ ասել փոխանակ հոգի, այլ Ոգի. և ուրուրեք յանհոգութէ ՚գտանիցին գոլ գրեցեալք պարտին սրբագրել զի ըստ ամի ճշմարտութեն ծանիցի ։ Եւ մանաւանդ յաղագս Ոգւոյն սրբոյ. որ ՚ի լաթինաց կոչի Սանքթուս ըսփիրիթուս,

Սուրբ. և ՚ի Յունաց կոչի Ագիոս փնեւ-մա. իսկ հոգին լատիներէն ասի Անիմա. և յունարէն ասի փսիքի. Ուստի և հայերէն Սանքթուս ըսփիրիթուսն, կամ Ագիոս փնեւմային, ասի Սբ Ոգի: Եւ Անիմային, կամ փսիքին, ասի հոգի. ըստ որում քարոզէս ասի մաքուր նուրբ հոգին սրբոյն, Գրիգորի լուսաւորչին.

ԺԵ. ՚Ի յէջն 174. ՚ի տողն. 23. ՚ի մէջ ժա-մամուտին. ՏՐ որ հիմնեցուցեր. մի ասիցի: հաստատոյ: Այլ ասիցի այսպէս: ՚ի վէմ վիմի հաստատով. և կարգեցեր. և այլն ըստ կարգին:

ԺԶ. ՚Ի յէջն. 109. ՚ի տողն. 19. ՚ի մէջ, Ծա-ռայութեան բանն ՚ի հօրէն. ՚ի տունն Շինող էից համայնից. մի ասիցի բանին: Այլ ասիցի այսպէս: ՚ի վէմ վիմին բանիւ. ընդ եղեալ: և այլն ըստ կարգին:

ԺԷ. Եւ որ ՚ի ամիցն ասել. զխոստովա-նիմք և հաւատամք... ամենակատար սրտիւ. և այլն. Ասիցեն այսպէս.

Խոստովանիմք և հաւատամք ամենակատար սրտիւ զՀայրն ած անեղ անծին և անսկիզբն: Այլ և ծնօղ Որդւոյ և բղխօղ Ոգւոյն սրբոյ:

Հաւատամք զբանն ած անեղ, ծնեցեալ և սկսեցեալ ՚ի հօրէ, նախքան զամ յաւիտեանս, ոչ յետոյ և ոչ կրտսեր. այլ որքան հայրն հայր, ընդ նմին և որդին որդի.

Հաւատամք զսբ Ոգին անեղ և անժամանակ, ոչ ծնեցեալ, այլ բղխեցեալ ՚ի հօրէ և յորդւոյ. Էակից և փառակից հօր և որդւոյ.

Հաւատամք զերրորդութիւն սբ, մի բնութիւն և մի ածութիւն. ոչ երեք ածք, այլ մի ած, մի կամ, մի թագաւորութիւն և մի իշխանութիւն, արարիչ երևելեաց և աներևութից.

Հաւատամք ՚յեկեղեցի սբ, ՚ի թողութիւն մեղաց. և ՚ի հաղորդութիւն սրբոց.

Հաւատամք զմինն ՚յերից անձանց զբանն ած ծնեցեալ ՚ի հօրէ նախ քան զամ յաւիտեանս; ՚Ի ժամանակի իջեալ ՚յածածին կոյսն Մարիամ, առեալ ՚յարենէ նորա միաւորեաց ընդ իւրում ածութեան. Ինն ամսեայ ժուժկալեալ ՚յարգանդ անարատ կուսին, և եղև ած կատարեալ, մարդ կատարեալ, հոգւով մտօք և մարմնով ՚ի մի անձն և ՚ի մի դէմ միաւորեցեալ ՚ի յերկուս բնութիւնս:

Ած մարդացեալ առանց փոփոխման, առանց այլայլութե, անսերմն յղութի, և անապական ծնունդ. Որպէս ոչ է սկիզբն ածութե նորա, և ոչ վախճան մարդկութե նորա. Զի յս քս երէկ և այսօր, նոյն և յաւիտեան.

Հայր վկայեալ զա է որդի իմ սիրելի. Եւ Ոգին սբ աղաւնակերպ իջեալ. փորձեցեալ ՚ի սատանայէ և յաղթեալ նմա. քարոզեալ մարդկան զփրկութի, աշխատեցեալ մարմնով, վաստակեցեալ քաղ-ցեալ, և ծարաւեալ.

Յետոյ եկեալ կամաւ ՚ի չարչարանս. խաչեցեալ և մեռեալ մարմնով, և կեն-դանի ածութբն; Մարմինն դրեցեալ ՚ի գերեզմանի միաւորեցեալ ածութբն. և հոգին իջեալ ՚ի դժոխս անբաժանելի ածութբն. Քարոզեալ հոգւոցն, աւե-րեալ զդժոխս, և ազատեալ զհոգիսն. Յետ երից աւուրց յարեալ ՚ի մեռելոց, և երևեալ աշակերտացն.

Հաւատամք զՏր մեր յս քս նովին մար-մնովն համբարձեալ յերկինս, և նստեալ ընդ աջմէ հօր.

Այլ և գալոց է նովին մարմնովն, և փառօք հօր ՚ի դատել զկենդանիս և զմե-ռեալս. Որ է և յարութի ամ մարդկան

Հաւատամք և զհատուցումն գործոց արդարոցն կեանք յաւիտենականս, և մե-ղաւորացն տանջանք յաւիտենականս.

Իսկ խոստովանութիւն այս հաստատեալ է

և հրամայական ; որ անձամբ այսպէս.

Մեղայ ամենասուրբ երրորդութեանն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. և այլն.

Բարձցի ամենևին 'ի միջոյ, և ոչ երբէք և ոչ ուրեք ասասցի, ոչ հրապարակաւ, և ոչ առանձնակի : Բայց եթէ ոք կամիցի ընթեռնուլ զնոյն մեղայն, առ 'ի բարեպէս քննել զխղճմտանս իւրս, զի կարիցէ 'ի միտ ածել, թէ զորս 'ի մեղացն 'յայնցանէ գործեալ իցէ, բարւոք առնէ ; այլ զի գնացեալ առ քահանայն խոստովանեսցի առանձնապէս :

ԺԸ. Իսկ քահանայն մինչ տայցէ զարձակումն ասելով Ողորմեսցի քեզ. և այլն. զգուշասցի մի երբէք ասել : Արձակեալ եմ. զի բնաւ այս է անցեալ ժամանակ, և նշանակէ աշխարհօրէն. Արձակած եմ. կամ Արձակել եմ. այլ ասիցէ Արձակեմ. որ է ներկայ ժամանակ. և նշանակէ աշխարհօրէ. Արձակում եմ կամ Արձակեմ. Ուրեմն այսպէս ասիցէ :

Ողորմեսցի քեզ Հզօրն և մարդասէրն Աստուած ; և թողութիւն շնորհեսցէ ; ամ յանցանաց քոց, խոստովանեցելոցն, և մոռացելոցն :

Եւ ես 'ի կարգէս քահանայութեան և իշխանութեան ամենայն հրամանացն . Թէ զոր արձակիցէք 'ի յերկրի, եղիցի արձակեալ 'ի յերկինս, Նովին բանիւն : Եւ ես Արձակեմ ✠ զքեզ յամ մասնակցութենէ մեղաց քոց, 'ի խորհրդոց 'ի բանից, և 'ի գործոց. Յանուն ✠ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ : Ամէն : Եւ դարձեալ տամ զքեզ 'ի խորհուրդ սբ եկեղեցւոյ, զոր ինչ գործեսցես, եղիցի քեզ 'ի բարեգործութիւն, և 'ի փառս հանդերձեալ կենացն. Ամէն :

ԺԹ. Այլ և ամ ոք, որ կամի գալ և լինել, և կեալ ուղղափառապէս, պարտի նախ դաւանել զուղղափառ հաւատն, և հրաժարել 'յամենայն հերետիկոսութեանց, և հերձուածողութեանց, և արձակել 'ի կապանաց բանադրանացն. Եւ այս պահել զքնաւս զայսոսիկ սրբագրութիւնս, Եւ վարել տօմարաւ և տօնացուցիւ ըստ հրամանի սրբոյ եկեղեցւոյն քն. և ըստ ամ 'ի բանս հաւատոյ և եկեղեցական[illegible] կալ 'ի հնազանդութեան սրբոյ կաթուղիկէի եկեղեցւոյ. և զերագունեղի վեհապետին նորին սրբազան Փափին, որ է փոխանորդ քն 'ի վր երկրի; և յաջորդ սրբոյն Պետրոսի առաքելոյն: և է հայր, և իշխան, և գլուխ, և վարդապետ ընդհանրոյ եկեղեցւոյն քն:

Ի. Այլ և պարտին ամ ոք պահել զնոյն սրբագրութիւնս ամ ուրեք և ամ երբէք 'ի նամս գրեանս, 'ի բանս և 'ի գիրս, մեծաւ զգուշութեամբ 'ի շինութիւն հոգևոց իւրեանց, և այլոց.

Վ Ե Ր Ջ

CORRECTIONES HYMNORVM ARMENORVM.

ՍՐԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՇԱՐԱԿԱՆԱՑ։

'Ըստ գրքոյ, որոյ մակագրեալն է այսպէս ։

✠ ՇԱՐԱԿՆՈՑ. ✠

Երաժշտական երգեցմունք հոգևորականք, Սրբոյն և Երջանկաց սրբոց վարդապետաց հայոց Թարգմանչաց, գլխաւորութենս եկեղեցւոյ վայելչացուցանողաց ։

'Ի Թուոյն . քն̄ ռնկզ. Եւ 'ի Հայոց 1113 յօգոստոսի ամսոյն . Ծգ. 'ի Ստամպօլն Սբ Էջմիածնի , և [illegible] յամսոյն լօսամի . յեկեղեցւում աւուր վերափոխման տօնի տիրամօր կուսին ։

Սրբագրելիք են այսոքիկ ։

Ա. 'Ի յէջն 21. 'ի տողն. 18. Խորհրդոյն անճառելի հարցն. մի՛ ասիցի . Որ անիմանալի ; Այլ ասիցի . Որ անբաւականելի ։ Այսպէս և ասիցի 'ի յէջն 28. 'ի տողն. 5. Ուրախացիր սրբուհւոյն հարցն . 'ի յէջն . 136. 'ի տողն . 3. Բանն որ ընդ Հօրն . Ա̄Ձ. հարցն . Որ համագոյից ես հատուչի առաջի գործատունն : 'ի յէջն. 381. 'ի տողն 2. 'ի կարգն յարութե. հարցն , Դ̄Կ , փառաւորեալ է անուն քո , երկրորդ և չորրորդ գործատունն : 'ի յէջն . 719. 'ի տողն . 22.

Եւ 'յայլս տեղիս , եթէ սոցին նմանիք գտանիցին ։

Բ. 'Ի յէջն . 376. 'ի տողն . 6. Ամենահրաշի , Ամենացուցելի վերջի տունն . մի՛ ասիցի ։ զանտեսն ։ Այլ ասիցի ։ զանհասն ։

'Ի յէջն . 421. 'ի տողն . 6. Աներեւակայեան արդարութեանն, ողորմեալ միջին տունն . մի՛ ասիցի . և անտեսն 'ի խնդրէիք ։ Այլ ասիցի , և անպարփակն 'ի խնդրէիք ։

'Ի յէջն . 462. 'ի տողն . 6. Ճառագայթ փառացն երկրորդ տունն . մի ասիցի ։ Որ անտեսն սրբէին ։ Այլ ասիցի ։ Որ անմահին Թ սրբէին ։

'Ի յէջն . 463. 'ի տողն . 6. Հարցն նորին երրորդ տունն ; մի ասիցի . Այսօր անտեսն ըս յերկրում . Այլ ասիցի ։ Այսօր անհաս ըն յէութե ։

'Ի նմին . 'ի տողն . 20. Ողորմեայն նորին առաջի տունն . մի ասիցի . զանտեսդ սրբէիք ։ Այլ ասիցի ։ զանհաս ըդ սրբէիք ։

Այսպէս ասիցին և 'յայլս տեղիս , եթէ սոցին նմանիք գտանիցին ։

Գ. 'Ի յէջն . 27. 'ի տողն . 1. Ամենագրեալ Ուրախացիր սրբուհւոյն . մի ասիցի . Կրանն Ա̄Ծ-այայտնութե ծրագրելոցին ։ Այլ ասիցի ։ Կրանն ծրագրելոցն ծննդեան Ա̄Ծ, և Աստուածայայտնութե ։

Դ. 'Ի յէջն . 86, 87, 88. Որ վերնական թագաւորութե քո , հեր ամարօքն ։ շարականք ամենայն, որք գան , երգիցեն 'յաւուրս տօնից Թագաւորաց, 'ի յեկեղեցւոյ առաջնորդելոց, և ընդունեցելոց . փոխելով միայն զանուանս ։

Բայց

Բայց ՚ի յէջն 87. ՚ի տողն . 21. Հարցեն ՚նորին գործառման երկրորդ տունն . մի ասիցի : Հիմնեցոյց քո զեկեղեցի : այլ ասիցի , զարդարեաց քո զեկեղեցի :

՚Ի յէջն. 88. ՚ի տողն. 4. Ողորմեայն նորին երկրորդ տունն . մի ասիցի : Հիմնեցոյց զե_կեղեցի քո : այլ ասիցի ; զարդարեաց զեկեղեցի քո :

՚Ի նմին. ՚ի տողն. 12. Ամէն երկնից նորին երկրորդ տունն : մի ասիցի : և հիմնա_դիր քո հաստատոյ : այլ ասիցի : և զօ_րացով քո հաստատոյ :

Ե. ՚Ի յէջն . 532. 533. 534. 535. 536. մինչև ՚ի տողն 15. Յաղթող և քո հայրա_պետին , իւր սարօքն :

Այլ ասիցեն շարականքն և ժամն, Յակոբայ հայրապետին , եթէ հաւաստապէս նա իցէ Յակոբ եպիսկոպոսն Նիսիբայ , զորմէ լինի յիշատակ [illegible] ՚ի հնգետասաներորդում աւուր Յուլիսի :

Ապա թէ ոչ, արգելցին :

Նմանապէս և ս , այլ ասիցեն շարականքն , և ժամն , որք գոն ՚ի յէջն . 572. ՚ի տողն 1. Վարդանանցն և Ղևոնդեանցն , իւրեանց սարօքն . մինչև ՚ի վերջն էջին . 583. եթէ հաւաստապէս եղիցի իցեն նորա ճշմարիտ մարտիրոսք են : Ապա թէ ոչ, արգելցին : Ըստ այսմ և ս եղի_ցին բնաւք շարականք , և ժամք , յա_ղագս որոց գոն կարծիք և երկբայութիւնք, որպ ՚ի վերոյ :

Զ. ՚Ի յէջն . 91. ՚ի տողն . 12. Յաղթող գտաւէն վերջի տունն . մի ասիցի : Սա եղև գլուխ առաքելոց սրբոց : այլ ասիցի : Սա եղև վիճակակից առաքելոց սրբոց :

Է. ՚Ի յէջն . 101. ՚ի տողն . 5. Ցնծա_յ այսօր եկեղեցի այ . մի ասիցի : ՚ի վր վիմի հաստատոյ : այլ ասիցի : ՚ի վր վիմին հաւատոյ :

Այսպէս և ս ասիցեն : ՚ի յէջն . 452. ՚ի տողն . 19. Ցնծա ընդ քեզ քաղաք այ ես : ՚ի վր վիմին հաւատոյ հիմնեալ . և այլն ըստ կարգին . ՚ի յէջն . 489. ՚ի տողն . 2. ՚ի վերայ վիմին հաւատոյ . և այլն ըստ կարգին , Նշանակաւորեաց քո խաչին : ՚ի յէջն . 545. ՚ի տողն . 3. ՚ի վր վիմին հաւատոյ հիմնեալ քո եկեղեցւոյ , և այլն ըստ կարգին : Այսօր սուրբ հայրա_պետացն ժողովեալքն . Երկրորդ շարա_կանն . Ժողովեալ քո հայրապետքն :

Եւ այլուրեք եթէ սոցին նմանիք հան_դիպեսցին :

Ը. ՚Ի յէջն . 218. ՚ի տողն . 22. Այսօր զուարճացեալ վերջին տունն . Քնար քաղ_ցրախօս : մի ասիցի : առ բղխեալն ՚ի հօրէ [illegible] որդւոյ : այլ ասիցի այսպէս : առ բղխեցեալն ՚ի հօրէ և յորդւոյ , փառ_աւորից նոցունց ընդ ոգին : և այլն ըստ կարգին :

Թ. ՚Ի յէջն . 251. ՚ի տողն . 13. Թագաւոր գոլով քո աշխարհին , չորրորդ շարա_կանն : մի ասիցի . ՚Ի յարութեան աւուր գալստեան : այլ ասիցի . ՚Իտեառ_նեան աւուր գալստեան : և այլն ըստ կարգին :

Ժ. ՚Ի յէջն . 268. ՚ի տողն . 18. Մեծանգոյն երկնիցն . Մենկոնջն , թկ , մի ասիցի : Այսօր կանգնեցաւ աւազան մկրտութեան ՚ի թագուհին մերոց մերոց այլ ասիցի այս_պէս : Այսօր կարգեցաւ օրինակ խոնար_հութեան ՚ի յուղղութիւն վարուց մերոց : և այլն ըստ կարգին .

Ժա. ՚Ի յէջն . 277. ՚ի տողն . 11. այսօր անճառելին . ընդ քաղաքն [illegible] անխառն : մի ասիցի : Եւ զմարմինն իւր

զեր_

շնորհսաւոր ; զերաւածեինս անմեղծմաւ_
ւոր , զանապական եւ զհրաշեւոր : Այլ
ասիցէ այսպէս ; Եւ զմարմին իւր կեն_
սաւոր , զերաւածեինս անմեղծմաւոր ,
զանապական եւ զկենարարն , ընդ ոչխա_
րին ազնւին աւետին : եւ այլն ըստ կար_
գին :

ԺԲ. 'Ի յէջն. 284. 'ի տողն. 22 Այսօր ան_
ձառն մերձն տաւնն . Քարոզի 'ի սքանչե_
լեաց : մի ասիցէ : զորդին ընդ հօր փառա_
ւորի : Այլ ասիցէ այսպէս . զորդին ընդ
հօր եւ սրբոյ հոգւոյն եւ փառաւորէ :

ԺԳ. 'Ի յէջն. 288. 'ի տողն 9. Զգերբրայն
անապականն մէջն : մի ասիցէ . Թէ ոչ
քառհոգ , այլ արտաւոր . Այլ ասիցէ .
քառհոգ համայն եւ արտաւոր :

ԺԴ. 'ի յէջն . 307. 'ի տողն . 12. Լոյսա_
ւոր 'ի հրեղէն աթոռն , ՚Ժ հայցն , օրհնու_
մեայն միջին տաւնն . 'ի յարութեան կարգն .
Զոսկեղէն բանն : մի ասիցէ . Այսօր
զմնաւուհ , եւ զանապական մարմինն ան :
Այլ ասիցէ , Այսօր զամենասուրբ եւ
զանապական մարմինն ան : եւ այլն ըստ
կարգին :

ԺԵ. 'ի յէջն . 313. 'ի տողն . 4. Նոր_
ոգեալ կղզիքն , Մեծացուցէք մերձն
տաւնն , մի ասիցէ . Զնոր խառնարանդ
հրաշալի նորխառնման բանին եւ մարմ_
նոյն : Այլ ասիցէ : Զնոր միաւորնդ
հրաշալի նորոյ միաւորման բանին եւ մարմ_
նոյն : եւ այլն ըստ կարգին :

ԺԶ. 'Ի յէջն . 314. 'ի տողն. 17. Որ եկիր
'ի փրկութիւն , ՚Ժկ . հայցն առաջին զոր_
ծատուն , 'ի յարութեան կարգն . ուր ասէ :
Որ անմահին մարմնով : Ներադրեսցի
կէտ 'ի մէջ . անմահին եւ մարմնովին :
Եւ ասիցէ այսպէս : Որ անմահն ; մար_
մնով : եւ այլն ըստ կարգին :
Այսպէս եւ ս 'ի յէջն . 650. 'ի տողն . 22.
'ի Հանգստեան կարգն , ՚Ժ . որ անձառ_
անօրինութիւն երկրորդ տաւնն . Ուր
ասէ : Որ անչարչարելիդ մարմնով եկիր :
Ներադրեսցի կէտ 'ի մէջ . անչարչարելի_
դին եւ մարմնովին : Եւ ասիցէ այսպէս :
Որ անչարչարելիդ ; մարմնով եկիր կա_
մաւ : եւ այլն ըստ կարգին :

ԺԷ. 'Ի յէջն . 351. 'ի տողն 10. 'ի յարու_
թեան կարգին մեա. ձայնի առաջին հայցն .
մի ասիցէ , Ընծառելի բնութին եւ բան
հօր : Այլ ասիցէ : Ընծառելի բնու_
թեամբ , եւ բան հօր : եւ այլն ըստ կար_
գին :

ԺԸ. 'Ի յէջն . 351. 'ի տողն. 24. Նոյնոյ
հայցեն մերձն գործատաւնն . մի ա_
սիցէ : Զանապական լոյսն 'ի հօրէ ծա_
գեալ որ զհոգին : Այլ ասիցէ այսպէս :
Զանապական լոյսն 'ի հօրէ եւ 'ի յորդւոյ
ծագեալ որ զհոգին : եւ այլն ըստ կարգին :
'Ի յէջն . 389. 'ի տողն . 11. Զառաջերոյ
աղաւնոյն երկրորդ տաւնն . եւ երրորդ
տաւնն . մի ասիցէ : զոր առեալ 'ի հօրէ
պատմէ : այլ ասիցէ ; զոր առեալ 'ի հօ_
րէ եւ 'ի յորդւոյ պատմէ : եւ այլն ըստ
կարգին :
'Ի նմին . 'ի տողն . 14. մի ասիցէ : Ելողն
'ի հօրէ հոգւոյն սրբոյ : Այլ ասիցէ :
Ելողին 'ի հօրէ եւ 'ի յորդւոյ հոգւոյն սրբոյ
եւ այլն ըստ կարգին :
'Ի յէջն. 410. 'ի տողն . 19. 'ի հարաշարժ
աղբերէն որդրմեայն միջին տաւնն . մի
ասիցէ : Որ առաքեցար 'ի հօրէ կենդա_
նարար վտակ : Այլ ասիցէ . Որ առա_
քեցար 'ի հօրէ եւ 'ի յորդւոյ կենդանարար
վտակ : եւ այլն ըստ կարգին :
'Ի յէջն. 422. 'ի տողն. 6. ՚Ժկ. Զերեքանկանն
արդարութեանն . ՚Ժ. հայցի տր երկնիցն
մերձն տաւնն . մի ասիցէ : Բղխեցելոյն
'ի

'ի Հօրէ երգեմք զփառս 'ի բարձունս : Այլ ասիցի : Բղխեցելոյն 'ի Հօրէ և 'յորդւոյ երգեմք զփառս 'ի բարձունս :

'Ի յէջն : 547. 'ի տողն. 14. Այսօր սրբոց հայրապետացն , որք երկնեցին երրորդութեանն . մի ասիցի : Բղխեցելոյն 'ի Հօրէ հոգւոյն սրբոյ : Այլ ասիցի : Բղխեցելոյն 'ի Հօրէ և 'յորդւոյ Հոգւոյն սրբոյ : և այլն ըստ կարգին :

'Ի յէջն : 597. 'ի տողն . 20. Լոյս արարիչ լուսոյ , առաջին լոյսն . երրորդութեանն . մի ասիցի . Լոյս 'ի Հօրէ բղխումն աղբիւր բարութեան : Այլ ասիցի . Լոյս 'ի Հօրէ և 'յորդւոյ բղխումն աղբիւր բարութեան : և այլն ըստ կարգին :

'Ի յէջն . 654. 'ի տողն . 16. Հանգստեան . ԲԻ . որ Թգ̃րդես Թգ̃րցն առաջին գործատուութեանն . մի ասիցի : Զառաքեալսն 'ի Հօրէ զմխիթարիչ Այլ ասիցի : Զառաքեալսն 'ի Հօրէ և 'յորդւոյ զմխիթարիչ : Եւ այլն ըստ կարգին :

Այլ և 'ի յէջն . 403. 'ի տողն . 10. Ողջագալստեան հինգերորդի աւուր օրհնութիւն : մի ասիցի : Զանսկզբնաբար բղխումն 'ի Հօրէ զՀոգին Ճշմարիտ : Այլ ասիցի : Զանսկզբնաբար բղխումն 'ի Հօրէ և 'յորդւոյ զՀոգին Ճշմարիտ : Եւ այլն ըստ կարգին :

'Ի յէջն : 405. 'ի տողն . 6. Նորին ԷԿ . հարցն վերջին գործատուութեանն . մի ասիցի : Զելողն 'ի Հօրէ զառատաբուղխ աղբիւրն իմաստից : Այլ ասիցի : Զելողն 'ի Հօրէ և 'յորդւոյ զառատաբուղխ աղբիւրն իմաստից : և այլն ըստ կարգին :

'Ի յէջն . 407. 'ի տողն. 5. Ողջագալստեան վեցերորդի աւուր ՃԿ հարցն . մի ասիցի : Անճառելի բղխումն 'ի Հօրէ հոգիդ Ճշմարիտ : Այլ ասիցի : Անճառելի բղխումն 'ի Հօրէ և 'յորդւոյ Սուրբ Հոգիդ Ճշմարիտ : Եւ այլն ըստ կարգին :

Եւ այլուրեք եթէ սոցին նմանիք գտանիցին , նմանապէս ասիցեն :

ԺԹ. 'Ի յէջն . 369. 'ի տողն . 1. Համբարձման երկրորդ հարցն . ԻԶ . մի ասիցի : Ծագումն միածնի որդւոյ քոյ 'ի յերկնից անսկզբն անեղ մարմնացաւ 'ի սրբոյ կուսէն : Այլ ասիցի : Ծագեցեալն 'ի քէն միածին որդին քո , ով հայր անսկիզբն անեղ մարմնացաւ 'ի սրբոյ կուսէն : Եւ այլն ըստ կարգին :

Ի. 'Ի յէջն . 391. 'ի տողն . 9. Առաքելոյ աղաւնոյն հարցն , ՃԶ . առաջին գործատուութեանն . մի ասիցի : Զելողն 'ի Հօրէ զէակից որդւոյ սուրբ զՀոգին : Այլ ասիցի : Զելողն 'ի Հօրէ և 'յորդւոյ . զէակից նոցունց սուրբ զՀոգին : Իսկ այլն ըստ կարգին :

Իա. 'Ի յէջն . 392. 'ի տողն . 22. Նորին ձայնոյն . ԲԶ . մի ասիցի : Որ 'ի հարաշարժ 'ի յաղբերէն յառաջբղխեալ անհատաբար 'ի յորդւոյ տիրապէս սուրբ հոգին : Այլ ասիցի : Որ 'ի յարաշարժ 'ի յաղբերէն յառաջբղխեցեալ անհատաբար 'ի Հօրէ և յորդւոյ տիրապէս սուրբ Հոգին : Իսկ այլն ըստ կարգին :

Այսպէս և 'ի յէջն , 409. 'ի տողն 3. Ողջագալստեան եօթներորդի աւուր օրհնութիւն . մի ասիցի . 'Ի հարաշարժ յաղբերէն անհատահոսող վտակ : Այլ ասիցի . 'Ի յարաշարժ յաղբերէն անհատահոսող վտակ : Իսկ այլն ըստ կարգին :

Իբ. 'Ի յէջն . 395. Նորին և նման հօր և որդւոյն . ՃԿ . հարցն . մի ասիցի . Որ անքննելիդ ես յէութեան և անպատում հոգիդ Ճշմարիտ . անսկզբնաբար բղխումն 'ի Հօրէ , և համագոյակից որդւոյն միածնի : Այլ ասիցի : Որ անբաժանակիցդ

ես

հայեցուածն, և անպատում բղխումն շնորհին ։ անսկզբնաբար բղխումն ի Հօրէ և յՈրդւոյ , և համագոյակից նոցունց [illegible] ։ Տես այլն ըստ կարգին ։

ԾԴ. Ի յէջս. 398. տող. 5. Բարեգալստեան երրորդի աւուրն. Քհ. հարցն. մի ասիցէ. Որ բարձրեալ ես պատճառ էից անպատճառից, և որոց պատճառաւ. Հայր անծին և անսկիզբն, Որդւոյ պատճառ անժամանակ ծննդեամբ, և Հոգւոյ բղխմանն անքննաբար ։ Այլ ասիցէ այսպէս ։ Որ բարձրեալ ես պատճառ արարածոց, Հայր անծին, և անսկիզբն, Որդւոյ ծնող յաւիտենից, և Հոգւոյն սրբոյ բղխող ընդ Որդւոյ համագիտաբար ։ Տես այլն ըստ կարգին ։

ԾԵ. Ի յէջս. 401. տող. 16. Չորրորդի աւուր. Քհ. հարցն երկրորդ տունն. մի ասիցէ ։ [illegible] ծննդեամբ ։ Այլ ասիցէ Որ ես անսկիզբն Որդւոյ ծննդեամբ ։ Տես այլն ըստ կարգին ։

ԾԶ. Ի յէջս. 689. տող. 9. Այսմեր անժամանակն ։ մի ասիցէ ։ Որդւոյ պատճառ ծննդեամբ անճառ, Հոգւոյն բղխմամբ անքննաբար ։ Այլ ասիցէ այսպէս ։ Որդւոյ անբան ծննդեամբ անճառ, և ընդ Որդւոյ Հոգւոյն սրբոյ բղխմամբ համագիտաբար ։ Տես այլն ըստ կարգին ։

ԾԷ. Ի յէջս. 407. տող. 21. Բարեգալստեան վեցերորդի աւր. Քհ. տաղաւրաց. մի ասիցէ ։ Որ ի հայրական խնկութենէն յառաջբղխեալ սրբեւր լուսոյ ։ Այլ ասիցէ այսպէս ։ Որ ի Հօրէ և յՈրդւոյ յառաջբղխեցեալ սրբեւր լուսոյ ։ Տես այլն ըստ կարգին ։

ԾԸ. Ի յէջս. 410. տող. 10. Եօթներորդի աւուր. Քհ. հարցին առաջին կարծառուն ։ մի ասի[illegible] Որ փառաւոր միածնին [illegible] ի Հօրէ ։ [illegible]ցէ ։ Որ փառաւոր միածնին [illegible] ։ Տես այլն ըստ կարգին ։

ԾԹ. Ի յէջս. 549. տող. 9. Բարձ հրաշալի նախահարցն չորրորդ տունն. մի ասիցէ Որ Հոգին ելող ի Հօրէ, և առնէր Որդւոյ. Այլ ասիցէ. Որ Հոգին ելող ի Հօրէ և յՈրդւոյ, և առնէր նոցունց

Կ. Ի նմին. տող. 13. Նշանին հեղդերորդ տունն, մի ասիցէ ։ միաշնչեալ բնութէ ի նմին ։ Այլ ասիցէ ։ մի դասող [illegible] ։ Տես այլն ըստ կարգին ։

ԿԱ. Այս միայն ոչ, որ կամիցի զփրկութիւն և կեցութիւն հոգւոյ իւրոյ, պարտաւոր պահել զվերոգրեցեալս ուղղափառութեան մինչ զաւծայնն երգէ ժամակարգութիւն ։ Ի սկ որք ձեռագրեն շարականոցս երգեն զնոյնն, պարտին և սատանաւել զգուշանալ և պահել զվերոգրեցեալս ուղղափառութիւն, զի ի ձեռագիրս շարականոցս և 'նմանս տպագիրս գտանին, երբեմ այնորին տունս վերջինք, Բժ հրաշալոյն ։ Որբ սկսանին այսպէս, Մ եսի ես յայնմ աւուրս. և այլն ։ Այ ստանօր անտանելի սուգ հասեալ. և այլն ։ Գ ելեցին շարակնոցս յարմարութ ։ և այլն ։ զորս պարտի ամ որ հերքել և մերժել, զի մի ցասման և բարկութեան այ արժանագունեցին առաքեալ լինիցի ։

ԿԲ. Գ իտելի է և ս, որ ուղղափառ ժողովուրդ յայտնի է հոգւոյ ընթացակերու... հաւատոյ, և իբրեաբարձեալ զորոնց ի միջոյ զորենոյն, կամեցաւ միայն ուղղա

E

ցրել

գրել զայնոսիկ, որք յայտնապէս կամ ծածկաբար հնչեն ընդդէմ ճշմարտութեան հաւատ[illegible]ն հետեւապէս են ընդդէմ կե[illegible]ոգեաց:

Իսկ զսխալանս, որք են ընդդէմ արհեստի քերականութեան կամ հայկաբանութեան, ոչ հաճեցաւ ինքն սրբագրել, զի մի ծանր թուեսցի լսողաց. այլ եթող ծխմտատանեաց վարդապետաց և այլոց գիտնոց ուսումնասիրաց, ոմանց նորա, որք են քաջապէս տեղեակք հայկաբանութեան ըստ տեղւոյն և ըստ ժամանակին խոհեմապէս, և ճշմարտաբար հոգայցեն սրբագրել զնոյնս, զի նամենայնում, և ըստ ամի, ճշմարտութեան քնի գոլիցի. և փառս մեծապատուոյն Այ:

Վ Ե Ր Ջ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ–Арм. ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ